Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:
Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K
Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 124. Maribor, dne 25 oktobra 1912 Letnik IV.

Ob dvanajsti uri.

Entschiedene Bekämpfung der allslavischen Bestrebungen, welche den Deutschen den Weg zur Adria absperren wollen. Die Stellungnahme der Alpendeutschen gegen den „Trialismus“ ist eine gemeinsame Angelegenheit aller Deutschen Österreichs. (Odločno pobijanje vseslovanskih teženj, ki hočejo Nemcem zastaviti pot do Adrije. Boj alpskih Nemcev proti „trializmu“ je skupna zadeva vseh avstrijskih Nemcev.)

Točka 18 v programu nove „mladonemške“ stranke se tako glasi, kakor citiramo zgoraj. Sestavil jo je, kakor je dal sam razglasiti v javnosti, celovški poslanec Dobernig, predsednik avstrijske delegacije. Tiče se nas Jugoslovanov, zato nikakor ne smemo iti preko nje na dnevni red. Res, da „mladonemška“ stranka v nemškem taboru ne igra še nobene odločilne vloge, vendar kaže sprejetje te točke v program „mladonemške“ stranke, da je bojno razpoloženje Nemcev proti nam Jugoslovanom vedno večje, da so njihovi napori, priti preko naših grobov do Adrije, vedno silneiši.

Naj povdarimo samo dva momenta, ki prideta človeku nehote do zavesti, ko čita zgorajšnja stavka. Prvič: človek se mora zgražati nad brezprimerno drznostjo naših nemških sosedov. Nič ne trdijo, da je pot do Adrije že njihova vgotovljena posest, da bi bilo to nekaj, kar jim hočemo mi na krivičen način vgrabiti. Ne. Iz sestave njihove programne točke se samo lahko jasno razbere, da hočejo oni pot do Adrije imeti. Ker je dozdaj še nimajo, ker jim dozdaj zastavlja to pot še naše slovensko ozemlje, izvira iz zgorajšnjega citata odkrito priznanje, da si hočejo to pot zgraditi. Nimajo še svojega mostu do Adrije, vendar proglašajo odločno pobijanje vsakogar, ki bi branil zgradbo tega mostu na tujih tleh, za svoj princip. Ropanje tujega ozemlja so stem Nemci po „mladonemški“ stranki in po odličnem svojem zastopniku postavili za svoje vrhovno načelo. In za to ropanje zahtevajo sodelovanja vseh avstrijskih Nemcev. V tem klicu tiči toliko politične nemorale in skvarjenosti, da mora priti vsakdo do prepričanja, da je pravičen sporazum s temi Nemci nemogoč. Boj na nož, ta nauk sledi za nas iz nemške enuncijacije. Vsem, ki še doslej tega niso hoteli verjeti, mora postati sedaj jasno: Nemci zahtevajo našo narodno uničenje, našo smrt. Brez te ne morejo imeti pota do Adrije, pot do Adrije pa mora biti skupna zadača vseh avstrijskih Nemcev.

Drugič: hrvaško-slovensko združenje se je zvršilo ob dvanajsti uri. Ravno v zadnjem, najskrajnejšem hipu, ko je nemški nasprotnik proklamiral najnemoralnejša in najbolj barbarska načela za dopustna, smo se zdramili iz ubijajoče letargije, in se strnili v enotno falango. Razpršili smo vse predsodke, odstranili vse zapreke in si podali roke k skupnemu delu. Mi sami bi mogoče ne vzdržali nemškega navala. Borimo se sicer že dolgo krepko in pogumno, toda naše moči so šibke in bi znale omagati. Ob dvanajsti uri smo se pa spomnili na svoje krvne brate onstran Sotle in ob sinji Adriji ter smo se združili v nepremagljivo armado. Dejanski združeni s Hrvati, kakor smo zdaj in kakor bo ostalo tudi za vse čase, se ne bojimo nikogar in nevstrašeno sprejemamo vsiljeni boj na celi črti. Ni bila in ne bo Adrija germanska.

Pismo iz Zofije.

(Od našega poročevalca.)

(A. B.) Zofija, 22. oktobra.

Cerkev in domovina.

Duhovniki in menihi gredo v Bolgariji, deloma kot vojaški duhovniki, deloma kot pomočniki pri „Rdečem Križu“ na bojno polje ali v bolnišnice. Iz plovdivsko-zofijske škofije je šlo osem katoliških duhovnikov (med njimi trije kapucini), iz novopoljske škofije tudi nekoliko. V armadi služi namreč tudi precejšnje število katoličanov (nekaj nad 3000 vojakov je katoliške vere), posebno rojenih v Plovdivu in okolici, kjer so katoliške fare: Karašlij, Baltadžij, Gercu, Seldžikovo, Duvanlij, Hambarlij in dr.

V Zofiji je nekaj katoličanov med poštnimi, brzojavnimi in železniškimi uradniki. Vsi oni, ki so bili od Zofije poklicani v vojake, so bili poslednjo nedeljo (dan pred odhodom) v tukajšnji stolni cerkvi med sv. maš pri spovedi ih obhajilu. Bilo je nad 50 vrlih mladeničev in krepkih mož na kolenih pred altarjem sv. Jožefa. Res, ginljiv prizor. Danes je ravno teden od tega in marsikateri od njih je že v vojski morebiti ranjen od turške kroglje ali handžarja, ali je pa že izdahnil na polju časti v boju za sv. križ in za zlato svobodo rojenih bratov.

Skrb za ranjene vojake.

Poročila iz bojnega polja se glase jako ugodno ne samo od bolgarsko-turške, nego tudi od srbsko-turške meje. A hrabri Črnogorci so se tako pokazali vedno kot junaki v bojih proti Turkom.

Zdaj se pripravlja vse, kakor v glavnem mestu, tako tudi v provincijalnih mestih, za otožen sprejem ranjencev iz bojišča. V Zofiji je več tisoč postelj pripravljenih. V Plovdivu tudi precejšnje število. Tam je odstopil katoliški francoski „College“ svoje šolske in semeniške prostore z 200 postelji „Rdečemu Križu“ in ranjenim bodo poleg zdravnikov stregli vsi patri-profesorji tega zavoda. Tukaj je katoliška šola s penzijonatom dala na razpolago „Rdečemu Križu“ blizu 100 postelj. Bratje-učitelji iz reda krščanskih šol bodo stregli bolnikom.

Na klementinski mednarodni bolnišnici tukaj so usmiljene sestre Hrvatice iz Djakova že nekaj let vrle postrežnice bolnikov. Ker jih čaka zdaj veliko več dela, pride še nekoliko hrvaških sester iz istega kraja na pomoč ranjenim v zofijsko in plovdivsko katoliško bolnišnico.

Šolske sestre tukaj, v Plovdivu, v Varni, v Jambolu, Ruščuku in Slivnu so dale vse šole in še celo svoje celice na razpolago „Rudečemu Križu“ za ranjene vojake. Iz šolskih sester bodo postale zdaj usmiljene samaritanke prav po krščanskih načelih.

A vse sanitarno delo nadzoruje carica Eleonora sama, katera je z dušo in srcem za to dobro delo vneta in je že v rusko-japonski vojski opravljala pri ruski armadi službo usmiljene sestre. Iz te skromne usmiljene sestre je postala potem slavna bolgarska carica, katera zdaj kot dobri angelj skrbi za vse, kar bi moglo vojakom, ranjenim v boju za sveti križ, olajšati trpljenje in pripomoči k ozdravljenju. Zdravniki in duhovniki obeh konfesij so na telesno in dušno pomoč v vseh lazaretih, v večjih in manjših bolnišnicah.

PODLISTEK.

Narodni grbi na Murskem polju.

Zbral in napisal Janko Verbajnščak.

(Konec.)

Ime vasi: Branoslavci. Ime grba: sum. — Sum, to je neka vrsta rib, živečih v naših potokih. Ta vas leži pod Branekom, močnim gradom, ki ponosno zre tja po Murskem polju in svari vsakega nepoklicanca prestopiti štajersko mejo. Nekdaj z močnim zidom obdan, je kljuboval vsem naskokom sovražnika. Še danes si ljudstvo pripoveduje o severni strani grajskega hribčka, da je prepojen s krvjo padlih Turkov, vsled česar noče ondi nikaka trava rasti in tudi drevje je pritlikavo. V tem gradu so bili nekdaj uradi, tukaj je prebival tudi Gottweis, ki si je pridobil za trg Ljutomer toliko zaslug. Med grajskimi posestniki najdemo tudi grofa Tomaža Ignacija Mauerburg, ki je dne 3. oktobra 1678 kupil „Dvorec na Grlavi.“ Še nekaj o zaslugah za Mursko polje nepozabnega Gottweisa. Leta 1756 (55?) je pogorela vas Grlavas. Nesreča je bila velika in sedaj je nastopil Gottweis kot rešilni angelj. Marsikateremu posestniku je izdatno pomagal s tem, da mu je ob svojem dal napraviti ali hlev ali streho na hišo itd. Ta je nasadil ob okrajni cesti v Ljutomer palme, ki so se še pred nekaj leti v dolgi vrsti dvigale ponosno v zrak.

Ime vasi: Cven. Ime grba: rak.

Ime vasi: Mota. Ime grba: gosak.

Ime vasi: Gornje Krapje. Ime grba: krap (riba).

Ime vasi: Spodnje Krapje. Ime grba: toplice. — Kakor v Krištancih. Na sredini vasi je mlaka, ki pa bolj zgleda kakor toplice. Živa ljudska domišljija je primislila Krapenčanom, da imajo toplice in to se jih je tako prijelo, da so si celo za grb vzeli te toplice.

Ime vasi: Nünska graba. Ime grba: nüna. — Ljudstvo si pripoveduje, da je stal tukaj nekdaj ženski samostan.

Ime vasi: Noršinci. Ime grba: rotovž.

Ime vasi: Podgradje. Ime grba: rovož (drugi o je dolgi zategnjen o). — Poleg narodnega grba še imajo tudi drugo zabavo; če jim namreč na gostijah zmanjka meso, „gredo stope klat.“ Dva ali trije moški, oblečeni kakor mesarji, z dolgimi noži, gredo „stope klat“, drugi gostüvajščaki pa „stope lovit“ in „držat.“

Ime trga: Ljutomer. Ime grba: medved.

Ime vasi: Cezanjevci. Ime grba: bizovina. — Dobro mazilo za neporedne otroke, pa tudi za pregostobesedne gostüvajščake.

Ime vasi: Radomerje. Ime grba: piškor (riba).

Ime vasi: Rinčetova graba. Ime grba: slaviček. — Rinčetova graba je dolina na vzhodni strani Dolnjega grada, katerega razvaline so se še pred nekaj desetletji videle. Od tod tudi ime, ker so nekdaj prebivali v Dolnjem gradu grofje Rindscheit.

Ime vasi: Pristava. Ime grba: mak.

Ime vasi: Resika. Ime grba: brod.

Ime vasi: Stročja ves. Ime grba: med.

Malonedeljska župnija.

Ime vasi: Bolenečnici. Ime grba: veslca. — Veslca, to je na drog zamotana slama, pripravaj, s katero prleške gospodinje pometajo peč, predno denejo kruh v peč.

Ime vasi: Vogričovci. Ime grba: „Vsakši svoj mešter.“

Ime vasi: Gajšovci. Ime grba: hudič na lanci.

Ime vasi: Berkovci. Im grba: kajer.

Etbin Kristan in Amerika.

V „Amerikanskem Slovencu“ priobčuje vlč. g. Anton Sojar sledeče velezanimivo odprto pismo na znanega pisatelja in socialdemokratičnega voditelja Etbina Kristana, ki potuje sedaj po Ameriki.

Gospod Etbin Kristan, vodja socialistov v Ljubljani, potuje sedaj po raznih slovenskih naselbinah v Ameriki, od vzhoda do zahoda, od severa do juga. Kakšen vtis ima on o Ameriki in o naših tukajšnjih „kranjskih socialistih“ ne vemo. Upamo pa, da bo še kedaj pisal o tem, kar je doživel. Že zadnjič smo povdarjali, da mu želimo srečno in vspešno potovanje po tej svobodni zemlji, po kateri bi smel istotako svobodno potovati nekdaj pričakovani ljubljenec celega slovenskega katoliškega naroda, mil. gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof v Ljubljani . . .

Naj ima gospod Kristan pri svojem potovanju lep vspeh za izobrazbo in pouk našega raztresenega delavskega naroda v Ameriki! Če je pa gospod Etbin Kristan prišel sem v Ameriko samo z namenom razširjati socializem, pa ga zopet prosimo, naj on našim delavcem oznanjuje celi, pravi, čisti socializem brez vsake hinavščine in laži. (Marx, Engels, Lasalle itc.)

V uvodu naj povem nekaj misli. Prosim, nikar našim ljudem ne povejte, da so bolj revni kot so, ker mi vemo, da je revščina v stari domovini desetkrat večja kot pri nas. In če je že gospod Kristan poklican za to, da pomaga delavcem, naj bi to najprvo doma poskusil — s pametnim socialnem delovanjem na Kranjskem.

Gospod Etbin Kristan! Kar se pa tiče nas ameriških Slovencev, nam boste pa popolnoma ustregli, če nam obljubite, da bodo v naši ameriški ljudovladi prišli še časi, ko bo delavec več zaslužil, kot danes in da bo bolj po ceni živel. Američani in pa

Vojska na Balkanu.

Velika bitka pri Odrinu. — Turki premagani na celi črti. — Kirkkilisse padle. — Pristina padla. Skader pred padcem. — Grki zmagonosno prodirajo.

Iz balkanskega bojišča prihajajo razveseljiva poročila. Balkanske države zmagonosno prodirajo na celi črti. Turki so povsod premagani in se morajo umikati. Najljutejši boji se bijejo pri Odrinu. Kakor je bilo pričakovati, se je razvila tu velika in krvava bitka med Bolgari in Turki. Silno in nevstrašeno napadajo bolgarski junaki, krepko se upirajo Turki. Boj je zato zelo hud in na tisoče je mrtvih in ranjenih. Bitka še ni končana, odločitev še ni padla. Od dne 22. t. m. sem že divja boj z brezprimerno srditostjo. Naj zmaga kdorkoli, izid bo imel za ves nadalnji potek vojske odločilen pomen. Včerajšnja poročila so bila za Bolgare bolj neugodna. Sicer so bolgarske vesti govorile o bolgarskih zmagah, venčar so turška poročila bila tako polna zmagoslavja, da jim je človek nehote verjel. Današnja poročila pa povedo, da so bile turške zmage samo plod bujne orijentalske domišljije. Turki niso izbojevali nobene zmage, ampak so bili nasprotno tepeni na celi črti. Ofenzivni izpad, ki so ga napravili, so Bolgari odbili in ena utrdba za drugo prihaja v roke Bolgarov, ki po napornih bojih prodirajo vedno bližje Odrinu samemu. Če bo Bolgarom tudi v naprej bojna sreča tako mila, kakor dozdaj, potem je zavzetje Odrina gotova stvar. Pospešil bo zmago Bolgarov padec trdnjave Kirkkilisse, ki so jo včeraj zavzeli Bolgari. Kirkkilisse so tvorile z Odrinom dolgo, enotno obrambno črto, ki je silila Bolgare, da so morali svoje moči cepiti. Z zavzetjem Kirkkiliss so zavarovali svojo levo stran in bodo lahko vso svojo moč koncentrirali na Odrin.

Iz srbskega in grškega bojišča prihajajo vesti o zmagah nad Turki. Srbi so zasedli več mest in drugih krajev v Novempazarju in Stari Srbiji. Največji vspeh so dosegli z zavzetjem Prištine. In Turki se umikajo pred vsemi srbskimi armadami in se zbirajo v Skoplju, kjer bo gotovo prišlo do večje bitke. Danes sicer poročajo Turki o neki zmagi nad Srbi pri Kumanovem, kar je pa brez dvoma neresnično. Bila je mogoče kakšna mala praska, o kakšnem večjem boju ne more biti govora, ker so Turki zbrani pri Skoplju. Ravno tako kakor Srbi tudi Grki vspešno prodirajo.

Iz črnogorskega bojišča ni nobenih posebnih novosti. Za precej gotovo se smatra, da je Skader pred padcem.

* * *

Akcija velesil.

V francoskih političnih krogih z napetostjo čakajo na kak odločilen rezultat na bojišču, nakar bi lahko velevlasti začele z diplomatično akcijo, da se konča vojna. Te dni so se pogajanja med velevlastmi nadaljevala, da pripravijo to akcijo. Poincare je sprejel Izvolskega, nemškega poslanika Schoena in angleškega poslanika Bertieja ter imel ž njimi daljši pogovor. Kakor poroča „Echo de Pariz“, so velevlasti v tem edine, da naj pride do diplomatičnega vmešavanja še le tedaj, če se bo na eni ali drugi strani vojskujočih se držav pojavil znak utrujenosti. Listi poročajo, da se nadaljujejo pogajanja med velevlastmi z dobrim vspehom.

Iz zunanjega francoskega ministrstva je baje list „Expres“ izvedel, da je intervencija velevlasti mogoča neposredno po končani bitki pri Jedrenju. Vse prizadete balkanske armade bi imele tam take izgube, da bi bil ta trenutek ugoden za posredovanje Evrope.

V domovino na boj!

V Ameriki je vzbudil boj balkanskih držav proti Turkom med tamošnjimi Srbi, Grki, Bolgari in Črnogorci veliko navdušenje. Mnogo jih odpotuje v domovino na boj, drugi darujejo v denarju za vojsko. „Amerikanski Slovenec“ od dne 11. oktobra prinaša več zanimivih dopisov iz raznih strani, v katerih se opisuje navdušenje in požrtvovalnost balkanskih rezervistov. Priobčujemo jih neizpremenjene:

Garyl Ind., 8. oktobra: Navdušenje med balkanskimi rezervisti je doseglo svoj višek danes po veliki paradi, ki je začasni polkovnik Gerkovič naznanil, da se jih je 2.739 zglasilo v jeklarniškem mestu Gary. Krajevni srbski polk ima 989 vpisanih mož, bosanski bataljon 385, hercegovinski bataljon 293, liški bataljon 310, črnogorski bataljon 305, bolgarski in macedonski bataljon 310 in grški bataljon 400 mož.

Poroča se, da se utegne več oddelkov v jeklarnici zapreti vsled pomanjkanja delavcev, kajti 1.500 mož se ni hotelo vrniti na delo danes.

Memphis, Tenn., 8. oktobra: 300 Grkov je priredilo tukaj sinoči domoljubno demonstracijo in poslalo grškemu poslaniku v Washington brzojavko, v kateri so v navdušenih besedah izrazili svojo zadovoljnost, za domovino boriti se in umreti.

Granite City, Ill., 7. oktobra: 110 Grkov se je zglasilo tu včeraj za vojaško službo proti Turčiji. 200 dolarjev se je nabralo med 200 do 300 Grki iz Madisona in Venice, ki so se udeležili.

St. Louis, Mo., 7. oktobra. Na domoljubnem shodu, na katerem se je molilo za poraz Turčije in pela narodna himna, je 2000 Grkov včeraj dalo 12 tisoč dolarjev v gotovini v podporo Grkom v tej deželi za povratek v njihovo rojstno domovino za vojno na Balkanu.

Demante, dragotine, plačilne beke, denar v gotovini in druge vrednote so sipali v klobuk na mizi pred konzulom Pasmezoglu, in delavci, ki so tvorili večino poslušalstva, so dali vse iz svojih žepov. 500 mlačih mož se je vpisalo v radovoljno armado.

Cleveland, O., 9. oktobra: Cleveland je izbran za zbirališče vseh Bolgarov in Črnogorcev v tej deželi, ki se hočejo radovoljno udeležiti balkanske vojne.

Dne 10. oktobra se pričakuje veliko število domoljubov iz vseh delov dežele.

Stotnik L. Čehof, eden izmed voditeljev upornikov v zadnjem vstanku v Macedoniji, se je podal včeraj v Youngstown in Detroit nabirat svojih rojakov.

Kakih 800 dolarjev se je tukaj nabralo za prevožnjo radovoljcev.

Avstro-Ogrska ne zasede Sandžaka.

Vest petrogradskega lista „Novoje Vremja“, da bo Avstro-Ogrska zasedla sandžak Novipazar in sicer v smislu med Rusijo in Avstro-Ogrsko sklenjenega sporazuma, se na kompetentnem mestu dementira.

Razpoloženje v Rusiji in pa ruska diplomacija.

Peterburški dopisnik lista „Kölnische Zeitg.“ poroča, da se je ustanovil odbor, ki zbira v Rusiji prostovoljce za vojsko na Balkanu. Odbor je v najtesnejšem stiku z balkanskimi diplomati v Petrogradu. Neki ruski diplomat je poročevalcu izjavil, da bi ruska družba ne trpela, da bi evropske velevlasti Bolgarom stopile nasproti, ako bi Bolgari do Carigrada prodrli. Pod roko je že vse pripravljeno, da bo, če se to zgodi, cela Rusija v 48 urah v plamenu. Vlada se bo sicer tudi potem še z vso silo upirala proti navdušenju za vojsko, a v ministrstvu že sedaj čutijo, da jih bo potegnilo za seboj splošno navdušenje.

Ruski ministrski predsednik Kokovcev je v Carigradu odločno nastopil, ker Turčija ovira prost prevoz trgovskih ladij skozi Dardanele.

Sasonow je v razgovoru z avstrijskim poslanikom v Peterburgu, grofom Thurnom, odobraval stališče avstrijske vlade in izjavil, da je prepričan o tem, da Avstrija ne zasleduje agresivne politike in da se z ostalimi državami zavzema za status quo na Balkanu.

V Peterburgu je izšel nov list „Den“, konkurent „Reči.“ Novi list, ki so ga ustanovili moskovski finančniki, poroča iz ruskega zunanjega urada: Med Avstrijo in Rusijo ne obstoja pogodba, ki veže državi, da sta ob vojski na Balkanu nevtralni. Vojne operacije nas lahko nepričakovano presenetijo. Te in slične vesti se razširjajo gotovo z namenom, da bi se nezaupanje med Rusijo in Avstrijo povečalo. Dvomimo, če je to pošteno in pametno.

Razne vesti.

Dopisnik lista „Corriere della Sera“ v srbskem generalnem štabu Guelfo Civini poroča, da je vprašal nekega ranjenega častnika, kakor je bil ranjen. Častnik je vse obširno popisal, a on, Civini, je razumel od vsega pripovedovanja le, da ima v roki turško kroglo. Častnika pa to ne moti. On pije svojo kavo mirno, kakor bi še nikdar v življenju ne bil delal drugega, kakor sprejemal v roke turške kroglje.

Nemški general Inshoff, ki je bil tudi v turški službi, je izjavil napram nekemu angleškemu poročevalcu, da je vojni položaj Turčije skrajno neugoden, vendar ne obupen. Očividno se je razvrščenje čet izvršilo bolj počasi, nego se je pričakovalo. Ta general dostavlja svoji izjavi, da je turški generalni štab temeljito poučen o nemški vojni taktiki in da je prišel sedaj tudi čas, da se okoristi od tega in on — general Inshoff — se nadeja, da se to tudi zgodi.

Enver bej višji poveljnik Albancev.

Iz Pariza poročajo, da prevzame Enver bej vrhovno poveljstvo Albancev, ki se udeleže balkanske vojske.

---

naši rojaki v Ameriki so pametni, izkušeni ljudje. Dobro namreč vedo, da delati morajo; dobro tudi vedo, in bridko izkušajo, da je nekatero delo slabo plačano; dobro vedo, da bi živila pri nas lahko bila bolj po ceni; dobro vedo, da v slučaju nesreče, bolezni in smrti bi se delodajalci morali na delavce več ozirati, ker naši delavci vedo, da je delavec ravno tako ustvarjen po božji podobi, kakor delodajalec. O, to naši ljudje vse vedo. Ampak to pa tudi vsak Američan in vsak pameten Slovenec tudi ve, da se bodo polagoma krivice odstranjevale in razmere zboljševale lahko tudi v demokratski ali republikanski stranki, kadar bomo mi, državljani, volili prave, poštene može, ki bodo delovali in res še kaj storili za blagor delavskega stanu, Kar hočem reči je to:

Za zboljšanje razmer v Ameriki mi ne potrebujemo nobenega socializma. Tukaj v Ameriki ljudstvo voli, ljudstvo vlada in ljudstvo lahko potom postav kroti in ukroti truste — brez socializma. Če danes še ne, enkrat bo že prišlo do tega, ne bojte se . . .

Torej delavec v Ameriki bo zadovoljen, če se mu zviša plača in znižajo živila. Ampak vi, gospod Kristan, socialisti iz naše ljube kranjske dežele, kaj pa vi obetate našim delavcem? Vi obetate preveč, vi ponujate preveč in veste, „kar je preveč, to še s kruhom ni dobro.“ In vsak prebrisan Slovenec v Ameriki bo lahko razumel, da vse vaše lepe obljube so samo — gradovi svitli, zidani v oblake.

Če ste vi, gospod Kristan, izobražen socialist, povejte vi našemu narodu v Ameriki sledeče tri socialistične stavke. Narod sam naj pa sodi in presodi, če so ti socialistični stavki pametni.

Prvi socialistični stavek:

Delavec je vse, kapitalist ni nič.

Gospod Kristan! Odkar svet stoji, je še vedno bilo tako: eden dela, drugi plača. To je zmerom bilo, je danes tako in tako bo zmerom ostalo. Pameten delavec pravi: Ker pridno delam, hočem in pa zahtevam biti tudi dobro plačan. Le preklinjajte kapital, kakor ga hočete. Res je, da je gora kapitala po krivici tako visoko nakopičena in da se tega kapitala drži znoj in kri delavca, res pa je tudi, da brez kapitala bi nikdar ne bilo Amerike, kakor je danes. Kapital je zidal skozi puščave ameriške železnice in ob železniških progah so vzrastla sela in vasi in mesta, začela se je trgovina, obrt, vzrastla je Amerika. Vi pravite: delo je vse. Mi rečemo. Čast delu. — Tudi naš Zveličar je delal. — Ampak delo ni vse. Če bi vi, gospod Kristan, pred 500 leti pripeljali v Ameriko 90,000.000 delavnih Kitajcev — brez kapitala, še danes bi bila Amerika indijanska puščava. Kdo je znašel Ameriko? Pobožni katoličan Krištof Kolumb. S čim jo je znašel? S tistim kapitalom, ki si ga je izprosil od španske kraljice Izabele. Če bi kapitala ne bilo, bi se tudi gospod Etb. Kristan nikdar tako „kamot“ ne vozil po ameriških železnicah.

Ponavljam: Delo mora biti, kapital mora biti. Pošteno delo naj bo pošteno plačano.

Če ste vi, gospod Kristan, odkrit socialist, povejte vi našemu narodu v Ameriki drugi socialistični stavek, ki se glasi:

Danes je hudo na svetu, ako bo socializem zmagal, bomo imeli na svetu nebesa.

Gospod Kristan! Dokler bo svet stal, toliko časa bo nekdo moral globoko pod zemljo rudo kopati, nekdo bo moral s krampom kopati grabne, nekdo bo moral v tovarnah pri razbeljeni peči železo topiti, nekdo bo moral les sekati, nekdo bo moral sneg kidati, nekdo bo moral ceste pometati in tako dalje in tako dalje in tako dalje. In vse te stvari in vse to delo, prijatelj Kristan, to niso nebesa. Vprašanje je samo, kdo bo vse to delal. Neki socialist je nekoč predlagal, da bi v vsa ta dela vpregli duhovnike. Dobro, ampak nas je premalo, bo moral še kdo drugi z nami vred vse to delati. In kadar bo prišlo do tega, kdo drugi bo moral razun duhovnikov še prijeti za težka, umazana dela, takrat se bo pa v socialističnih nebesih začel prepir in kreg in priduševanje. Eden bo rekel: Prokleto, jaz sem volil za socialistična nebesa, sedaj mi pa vi pravite, da moram v zemlji rudo kopati. Drugi bo rekel: Šleva, a saj za drugo rabo nisi. Tretji bo rekel: Država si naj izbere enega, kogar hoče, in kogar država izbere, se mora državi upogniti. Četrti bo pomirjeval in predlagal: Država je lahko krivična, dajmo raje voliti z listki. Predlog je sprejet. Voli se z listki. Predsednik vstane in naznani izid volitve tako-le: Rudeči moji sodrugi! Težka naloga rudo kopati je po izidu volitev padla na sodruga — Kristana. In Kristan se bo pridušil v vseh slovanskih jezikih v teh socialističnih nebesih. — S tem priprostim vzgledom sem hotel pokazati, da je socializem največji nasprotnik svobode, ker po socialističnih naukih je država vse, posameznik nič in posameznik niti ne bo imel pravice izbirati si ali zamenjati dela.

Če ste vi, gospod Kristan, odkrit socialist, jaz zahtevam, da vi našemu narodu v Ameriki poveste naravnost tretji socialistični stavek, ki se glasi:

Socializem ne pozna Boga.

Gospod Kristan, jaz odločno zahtevam, da to poveste našemu narodu. Jaz imam v rokah knjige najbolj slovečih voditeljev socializma, jaz vem, kaj so govrile mednarodne konvencije socialistov, jaz vem, kakšne kgjige prodaja in širi socialistična literatura. Jaz vse to vem in lahko dokažem, da socializem taji Boga. Pripoznajte to, gospod Kristan, našim ljudem, prosim in zahtevam.

Če vi, gospod Kristan, to stvar zamolčite, ste vi sploh zajec, ki se boji velike mase vernega slov. naroda.

Če pa pripoznate, da socializem res ne veruje v Boga, potem ste pa obsojeni od našega vernega naroda in od zdrave človeške pameti. Zakaj? Če ni Boga, ni ne duše, ni ne nebes, ne pekla, ne posmrtnega življenja in ne — greha. Če pa greha ni, potem pa, prijatelj moj, kradi, kolikor in kjer moreš; ubij, če te nihče ne vidi, zakonske žene ni treba, uživaj prosto ljubezen. Kaj pa otroci? Nič.

In tako bomo v socialističnih nebesih v miru in brez greha lahko kradli in goljufali, pretepali se bomo, tolkli in bili in ko bomo vsega siti — pa samoumor. . .

Usoda vojnega korespondenta.

Vojnega korespondenta Musattija, ki je bil že nekoč socialistični poslanec v Benetkah, so pri Podgorici prijeli in zaprli, ker si je upal brez dovoljenja v bojno črto.

Bolgarsko-turška vojska.

Zmagonosno prodiranje Bolgarov. — Kirkkilisse padle.

Boj za Odrin se bije na celi črti in je dozdaj donesel Bolgarom sijajne bojne vspehe. Odločilna faza v bitki pri Odrinu in pri Kirkkilissi se je pričela dne 22. t. m. Napad na Odrin vodi general Iwanow. Severna armada prodira ob obeh straneh reke Tundže z levim krilom po cesti Karaköi—Odrin. Istočasno je na zahodnji strani Odrina pritiskala Marica-armada na turške bojne črte ob cesti proti Cataladči.

Močna bolgarska kolona je pa atakirala južno od Marice močne turške pozicije v dolini Arda proti Odrinu in je zapletla v boj vse ondotne močne turške pozicije. Bolgari so naskočili vse stine ob Ardi z nepopisno sigurno vstrajnostjo, kar je vzbudilo pri turških četah presenečenje in zmešljavo in so se začeli Turki redno umikati do Odrina. Pustili so za seboj 100 mrtvih in 160 ujetih.

Dne 23. t, m. pri zjutranjem svitu se je zopet nadaljeval ljut boj na celi črti. Bolgarska severna skupina je z bajoneti zavzela več utrdb pred Odrinom in je skupno z drugimi kolonami vedno bolj prodirala do odrinske trdnjave. Ob 11. uri predpoldne so stopili Turki z junaško hrabrostjo v ofenzivo v severno-vzhodni smeri proti Arnautköi. Četudi jih je artilerija iz odrinjske trdnjave izvrstno podpirala, je bil vendar ta njihov napad odbit in so se morali umakniti z uničujočimi izgubami. Divji beg je bil za nje usodepoln. Bolgarske čete so jih zasledovale na celi črti, četudi so bruhale kroglje iz trdnjavskih topov neprenehoma smrt med nje in so zavzele več predutrdb. Bolgarske čete stoje sedaj neposredno pred forti Odrina. Izgube Turkov so neizmerne. Osobito na begu je podrla bolgarska artilerija, ki je bila izborno postirana, cele vrste Turkov. —

Tudi napad na Kirkkilisse izborno napreduje. General Dimitriw pritiska na Kirkkilisse ob zahodni strani ceste Tirnovo—Kirkkilisse. Odločilni boji na tej črti so se pričeli dne 23, t. m. in kakor se iz Stare Zagore dne 24. t. m. poroča, so padle Kirkkilisse proti 11. uri predpoldne tega dne. Turki so se umaknili proti Bunar Hizar.

S padcem Kirkkiliss so dobili Bolgari bogat plen. Mnogo zastav, Kruppovih topov in veliko municije in mnogo ujetih, govori se o več tisočih, je padlo Bolgarom v roke.

Na Bolgarskem vlada vsled padca Kirkkiliss nepopisno navdušenje in veselje. Ogromna množica ljudi nosi po ulicah Zofije zastave združenih balkanskih držav. Po vseh cerkvah se razlegajo zahvalne pesmi, zvonovi zvonijo in celo mesto je v zastavah.

Kraljica Eleonora za ranjence.

Bolgarska kraljica Eleonora, ki je tudi v rusko-japonski vojni vodila bolnišnico za ranjence, je neprestano na delu za organizacijo akcije „Rdečega Križa.“ Vsa dela se vrše pod njenim osebnim vodstvom. Bolgari z največjim spoštovanjem in ponosom gledajo na svojo kraljico.

Bolgarski ministrski predsednik zavrnil turško ošabnost.

Bolgarski ministrski predsednik je v svojem govoru o turški okrožnici, v kateri turška vlada zaničljivo pravi, da note balkanskih zveznih držav ne zaslužijo njega odgovora, izjavil: Za državo, ki se ima za svoj obstanek zahvaliti edino le milosti berolinskega kongresa, se pač ne spodobi, da v takem tonu govori s tremi neodvisnimi državami.

* * *

Šumi Marica.

(Bolgarska himna.)

Šumi Marica
Okrvavljena,
Plače vdovica
Ljuto ranjena.
Marš, marš, generalu naš,
Raz dva, tri napred Bugari!

Vojnici mili,
Napred da vrzamo,
Sa sički sili
Balkan, da minemo.
Marš, marš, generalu naš,
Raz dva, tri napred Bugari!

Vidite, despoti,
Generala našeg,
Čujte, pjevajte
Aleksandra marš.
Marš, marš, generalu naš,
Raz dva. tri napred vojnici!

Truba niz goru,
Zasvira napred,
Ura! Ura!
Ura! marš napred!
Marš, marš, generalu naš,
Raz dva, tri napred Bugari!

Srbsko-turška vojska.

Priština padla.

Srbska tretja armada pod poveljem generala Jankoviča, ki je prekoračila prelaz Prepolac, zavzela utrdbi Prepolac in Podujevo, prekoračila potem prelaz Ohilevo, 15 kilometrov na severno-zahodni strani Prištine, je prodrla dne 22. t. m. do Prištine, kjer se je takoj vnel vroč boj; konečno je pa bila posadka Prištine premagana in srbske čete so lmele ob 6. uri zvečer vhod v mesto.

Z geslom: „Maščevanje za vojsko na Kosovem polju“ so sedaj prodirali Srbi proti Kosovem polju, na katerem so nesrečnega dne 6. junija 1389 v ljutem boju zgubili svobodo in državo. Padel je njihov car Lazar in ž njim na tisoče srbskih junakov. In konec je bil starosrbskega carstva. Zmagoslavni turški sultan Murat I. je priklopil srbsko carstvo turškemu cesarstvu.

Priština je glavno mesto in sedež turškega vilajeta Kosovo in je glavna turška orožarna rodovitnega Kosovega polja. Mesto je sedež pravoslavnega škofa, ima več cerkev, 11 turških mošej, srednjo šolo, več javnih kopališč in šteje 30.000 prebivalcev.

Tudi četrta srbska armada pod poveljem generala Živkoviča je zmagonosno udrla v Novipazar; padle so utrdbe Novipazar, Sjenica, Nova varoš in slednjič trdnjavici Kratovo in Kočane, ki so komaj 10 kilometrov oddaljena od velike trdnjave Priboj v najsevernejšem delu sandžakata Novipazar.

Prva srbska armada pod poveljem srbskega prestolonaslednika Aleksandra, ki je po prehodu čez prelaz Egri-Palanka zavzela Kumanovo, je prodrla do utrdbe Stracin, katero je vzela po vročem boju z naskokom. Srbske železniške čete so popravile vse mostove ob železniški progi Ristovac—Kumanovo, katere so porušile umikajoče se turške čete.

Druga srbska armada pod generalom Stjepanovičem je pri Custendilu prekoračila mejo in že prodira proti Skoplju; do sedaj še najbrže ni naletela na poseben odpor, ker od tod dosedaj še ni nobenih poročil. Naletela bo pač pred Skopljem na najodločnejši odpor.

Prodiranje Srbov proti Skoplju.

Srbske čete prodirajo sedaj, ko je padlo Kumanovo, pred Skoplje, kjer bo prišlo v najkrajšem času do odločilne bitke.

Iz Carigrada pa prihajajo očividno izmišljene turške vesti, ki pravijo o neki veliki turški zmagi pri Kumanovi.

Pred Kumanovem Turki sploh nimajo večjih vojaških čet, ampak turški general Zekki paša ima pred Skopljem do 80.000 mož. Proti Skoplju pa prodira srbski prestolonaslednik s 75.000, general Stepanovič pa s 72.000 Bolgari in 30.000 Srbi. Do bitke pred Skopljem pride v najkrajšem času.

Junaška Srbkinja.

Marina Veličkovič, rojena Grgač, znana srbska junakinja, ki se je kot bolniška strežnica udeležila obeh srbsko-turških vojn, se je tudi zdaj med prvimi ponudila v vojno službo.

„Toda, saj si že stara, kako boš šla v bojno črto?“ so ji odgovarjali.

„O, jaz sem zdrava in še ravno tako hrabra, kakor pred 36 leti. Vršila bom svojo dolžnost ravno tako kakor tedaj, ko sem bila sedemnajstletna“, jih je odločno zavrnila Marina.

„Ampak pomisli, da si bila tedaj še dekle, sedaj si pa poročena; tvoja dolžnost je sedaj, da ostaneš doma ter strežeš in paziš na svojega starega moža.“

„Čast in spoštovanje možu, toda domovina je prva na svetu. Mož naj si med tem časom pomaga sam, če pa ne more, naj gledajo nanj sosede; a jaz, pri Bogu, grem!“

„Ne zahtevaj tega, Marina, dovolj si se obdolžila domovini; sedaj imamo dovolj moških za ta posel.“

„Potem naj eden izmed njih vzame pušku, da stopim jaz na njegov prostor, drugega ni; ali pa grem naravnost h kralju.“

Nato so ji obljubili, da bo sprejeta.

Marina Veličkovič se je v dveh zadnjih srbsko-turških vojnah odlikovala z izredno hrabrostjo in bila v bodrilo vsemu vojaštvu. Prideljena je bila v kragujevaški brigadi divizije pokojnega Jurija Horvatoviča; sledila je vedno prvim vrstam in z vestno vnemo vršila svojo dolžnost. Mlada in vesela je hrabro brez strahu begala po bojišču skozi ploho svinčenk od ranjenca do ranjenca, ki jih je obvezovala in odpravljala v ozadje. Pri tem je bila tudi sama ranjena. Mnogokrat je bila z vojaki vred po dva dneva brez jedi, a nikoli ni izostala iz črte.

Leta 1876 je bila Marina odlikovana s srebrno kolajno za hrabrost, kolajno za vojaške vrline in vojno spominsko kolajno.

Kljub svojim 53 letom je Marina Veličkovič že sledila tudi sedanjemu vojnemu klicu domovine in zahteva za-se prostor v prvih bojnih vrstah. — Junakinja!

Rodoljubni hišni posestniki.

Belgrad, dne 22. oktobra: Hišni posestniki v Belgradu so sklenili, da za dobo vojske od družin vpoklicanih rezervistov ne bodo pobirali nikake najemnine.

Belgrajski odbor.

V Belgradu se je osnoval odbor, ki bo skrbel, da se čim bolj olajša vojno gorje. Predsednik je metropolit Dimitrijev, podpredsednika pa dr. Bogdan Gavrilovič, rektor belgrajskega vseučilišča, in belgrajski župan Ljuba M. Davidovič. Odbor ima tri odseke: za nabiranje darov v denarju in blagu, za izdelavo potrebščin za vojake in njih družine in pa odsek za preskrbo beguncev iz Stare Srbije. Po deželi se osnujejo pododbori.

Brezžična brzojavna zveza med Srbijo in Črnogoro.

Iz Belgrada do Cetinja bodo napravili brezžične brzojavne postaje zlasti med obema glavnima taboriščema, srbskim in črnogorskim, tako da bosta obe glavni taborišči neprestano v brezžični brzojavni zvezi.

Razne vesti iz Belgrada.

Belgradska občina hoče izdati ta mesec okoli 100.000 dinarjev kot pomoč za stariše siromašnih vojaških obvezancev.

V nedeljo je odpotovalo na bojišče 32 korespondentov v posebnih železniških vozovih. Dva dolga vozova sta pripravljena kot spalnici, razen tega sta pa še dva oddelka za pisarno. Vojni poročevalci imajo legitimacijo s fotografijo. Okoli roke bodo nosili trobojnico, na čepicah pa namesto kokarde znak Srbske časnikarske zveze, ki so jih v to svrho izdali.

Te dni so bili brzojavno pozvani iz Francoske štipendisti srbskega vojnega ministrstva, da se vrnejo v domovino ter vporabijo svoje znanje.

Skoro pripeljejo v Belgrad že tudi nekaj eroplanov.

Uprava Ženskega delavskega društva je pozvala vso žensko mladino na višjih belgrajskih šolah, da delajo kot dobrovoljke za vojno potrebne stvari.

Črnogorsko-turška vojska.

Pred Skadrom.

Iz črnogorsko-turškega bojišča ni v poslednjih dneh nobenega važnejšega dogodka. Kolona generala Martinoviča vedno bolj pritiska na trdnjavo Taraboš pred Skadrom.

„Slovenski Narod“ prinaša naslednjo vest:

Cetinje, dne 24. oktobra. (Od našega posebnega poročevalca. Ob 7. uri 40 minut zjutraj.) Črnogorci so danes zjutraj zavzeli Fričko goro, ki obvladuje trdnjavo Taraboš. Padca Tarboša je pričakovati še danes ali pa najkasneje jutri.

Plava padla.

Severna kolona pod generalom Vukotičem prodira neprestano in ima vroče boje s Turki in Albanci. Posebno ljut je bil boj za trdnjavo Plavo. In ta napad na Plavo je vodil brigadir Lakič-Pojsotič. Boj za Plavo je bil strašen. Turki in Arnavti so se junaško branili. Z Albanci so se borile tudi Albanke in jih je več padlo mrtvih s puškami v rokah. Dečki so donašali patrone in orožje in jih je bilo več ubitih. Mesto Plavo so Črnogorci osvojili, ko je že gorelo. V boju za Plavo je bilo ubitih nad 1200 ljudi.

Podrobnosti o zavzetju Dečiča.

Major Sethadine bej, turški poveljnik trdnjave Dečiči, je o zavzetju povedal to-le:

Prišel sem v Dediče še le pred štirimi tedni. Situacija je ondi taka-le: Veliki in mali Dečiči so breg s tremi vrhovi. Utrdb razun kamnitih šanc pa nimajo nobenih. Imel sem 120 mož. Vsa posadka je štela 500 vojakov. Četrtina njih — osmanski Grki, Bolgari in Srbi — je pobegnila. Oni so za izbruh vojne vedeli preje nego mi mohamedanci.

Dne 9. t. m. nas naenkrat iznenadijo granate. Vedeli smo: vojna je. Imel sem štiri tope, med njimi tri zelo stare. Streljalo se je nas iz daljave kakih 5 kilometrov. Komaj smo mogli vspešno odgovoriti. Razen tega je naš bataljon 72. polka obstajal skoro iz samih rekrutov, Razpostavili smo za pečinami 400 mož v črti enega kilometra. Po noči nam je pobegnilo še 100 vojakov. Med tem so se v temi priplazili Črnogorci in Malisori — računam jih pa skupaj na2000 mož.

Dne 10. t. m. zjutraj se je pričel boj iz bližine. Črnogorci so hiteli od vseh strani skupaj. Kaj se je godilo desno in levo ob meni, ne vem. Moj poveljnik Ahmed efendi pade. Ostale izgube nisem videl. Vsak se je za pečinami obupno boril za svoje življenje. Dvanajstorica Črnogorcev se vrže na-me; izstreljam nanje svoj revolver in ga hočem zopet napolniti. Tedaj se mi spodrsne, da padem v globel, kjer sem z ranjeno nogo obležal. Nihče ni z menoj brutalno ravnal; nasprotno, bili so zelo viteški, podpirali so me in mi dali konja za jezdenje. Tukaj v Podgorici postopajo z menoj do sedaj jako korektno.

Položaj v severni Albaniji.

Trst, dne 18. oktobra: Neki tukajšnji tvrdki, ki ima na Balkanu obširno kupčijo, je neki njen trgovski prijatelj iz Skadra poročal o položaju v Severni Albaniji:

Trgovina popolnoma počiva. Računov, ki zapadejo koncem meseca decembra, trgovci ne bodo mogli pokriti. Vojska ne bo dolgo trajala. Skadrskemu valiju je najstrožje ukazano, da mora do največje skrajnosti Skader braniti in se ne sme udati, ker Turčija računa, da prijadrajo pred Bar francoske in angleške ladije, če prično Črnogorci Skader obstreljevati. Iz Preveze v Skader došli trgovci zatrjujejo, da so videli na morju že v višini Skadra križariti vojne ladije.

Po drugih informacijah so bile tiste vojne ladije laške, ne angleške ali pa francoske.

Črnogorski kralj časnikarjem.

Kralj Nikola je poklical k sebi poročevalce tujih listov, katerim je rekel, da bi bil srečen, ko bi bilo možno urediti brez prelivanja krvi vse prepire med posameznimi državami. Turčija pa je vedno kršila mejo, ovirala Črnogoro v njenem razvoju. Preganjanje Srbov v Stari Srbiji, vstaja v Albaniji itd. so stavili posebno v zadnjih dveh letih na hudo potrpežljivost Črnogore. Vsled postopanje Črnogore bodo gotovo oškodovani evropski kapitali, naloženi v Turčiji, a ne sme se pozabiti, da je civiliziranemu svetu še mnogo bolj pri srcu blagor malih balkanskih državic in krščanskega prebivalstva Turčije. Dasi boli srce vsled prelivanja krvi — je rekel kralj — se nadejam, da se iz te krvi rodi nova doba svobode in civilizacije.

Črnogorci izkažejo čast ujetim Turkom.

Po padcu Tuzija se nam opisuje sledeči zanimivi prizor:

Ko se je javilo, da se približuje turška vojska, so ji šli nasproti do ržaniškega mosta: vrhovni poveljnik prestolonaslednik knez Danilo, generalni štab, črnogorska vojaška godba in na tisoče ljudstva. Navzoči so bili tudi 3—4 bataljoni črnogorske vojske. Turški vjetniki so prihajali počasi, večinoma sklonjenih glav in potrti. Videlo se jim je, da živo čutijo sramoto teh trenutkov. Ko so se približali črnogorskemu prestolonasledniku, je naša godba zaigrala turško himno, turškim častnikom so se izkazale vse vojaške časti. Ko je črnogorski poveljnik Bečič, ki je šel na čelu vjete turške vojske, prestolonasledniku predstavil turškega glavnega poveljnika, je Danilo slednjemu čestital na vitežki obrambi trdnjave. Nato je turški poveljnik izročil sabljo, ki jo je prestolonaslednik prijel, nato pa takoj vrnil z glasno izgovorjenimi besedami, da so vsi okoli stoječi slišali: „Junak si in kakor junaku ti vračam sabljo.“ Nato se je knez še dolgo razgovarjal s turškim poveljnikom in drugimi turškimi častniki.

Podgorica je prenapolnjena turških vjetnikov: vojakov, pa tudi žena in otrok iz mestec in posadk. Ker bi ne bilo ugodno, če bi jih obdržali v Podgorici, jih odvedejo v Nikšič, kjer bodo ostali do konca vojne.

Črnogorske žene.

S Cetinja se javlja „Kölnische Volkszeitung“, da je general Martinovič zavzel po hudem boju desni obronek hriba Taraboš. Pri tem je padlo do 1000 Črnogorcev. Na Tarabošu je moderna trdnjava, ki so jo Turki hrabro branili proti osmimi črnogorskimi bataljoni. Še ko je trdnjava padla, so Turki streljali na Črnogorce z višin ob Skaderskem jezeru. V tem boju so črnogorske žene opravljale dela pravega junaštva in čudežev. Oskrbovati so pomagale tren in pri Berani so celo pobirale puške mrtvih Turkov ter so streljale na sovražnike.

Grško-turška vojska.

Grki zmagonosno prodirajo. — Bitka pri Sarantaporonu.

Do sedaj je bilo grško prodiranje še vedno zmagovito. Po padcu turške utrdbe Elassone je prodirala grška armada pod poveljem prestolonaslednika Konstantina do prelaza Sarantaporon, kjer se je vnela večja bitka, ki je končala s porazom Turkov. Umaknili so se z 22 bataljoni in 6 baterijami in so jo odkurili proti severu. Grška vojska jih neprestano preganja na celi črti in je vjela več častnikov in vojakov in zaplenila več topov. Bitka je bila zelo krvava in je zahtevala na obeh straneh mnogo žrtev, toda turške izgube so mnogo večje, nego grške. Grška armada zasleduje turške čete in jih skuša obkoliti. Če bi se to Grkom posrečilo, bi bil uničen cel oddelek turške armade, ki šteje več tisoč mož, in mnogo topov.

V Atenah in po celem Grškem je poročilo o prvi večji grški zmagi povzročilo veliko veselje.

Iz Aten se dne 24. t. m. dodatno poroča: Položaj Turkov v nižini Aliaquon, kamor so se po padcu Sarantaporona umaknili, je obupen. Pričakuje se, da se bodo morali udati na milost in nemilost. Grki upajo, da bodo v sedmih dneh prodrli do Soluna.

Kreta.

Angleška vlada in bržčas tudi druge velevlasti nameravajo pustiti v miru krečansko vprašanje do sklepanja miru po balkanski vojski. Velevlasti bi intervenirala le v slučaju, če bi izbruhnili nemiri na otoku.

* * *

Prebivalstvo Turčije.

Ozemlje Turčije v Evropi in Aziji obsega skoraj 3,000.000 kvadratnih kilometrov in ima okoli 24 milijonov prebivalcev. Prebivalstvo je različnih narodnosti. V evropski Turčiji so narodi slovanskega plemena pretežna večina. Srbi in Bolgari stanujejo v Macedoniji in Stari Srbiji. Grki po mestih, zlasti pa na otokih, slednjič še Albanci. Turkov ni mnogo nad 1,000.000, večinoma v Carigradu. Po veri se razdeli prebivalstvo v evropski Turčiji: polovica je monamedancev, 40 procentov je pravoslavnih, štiri procenti katoliških kristjanov in poldrug procent židov. V Mali Aziji ima Turčija 9,500.000 prebivalcev, od teh je 7,500.000 mohamedancev, ostali so kristjani. V Siriji je še 2,500.000 prebivalcev, ki so skoro vsi mohamedanci.

Vojni načrt Turčije.

Listi poročajo, da hoče Turčija izvesti vojni načrt, ki ga je izdelal najboljši turški strateg Goltz paša. Goltz paša je predlagal, da naj Turčija svojo glavno moč uporabi proti Bolgarski. Zlasti proti Jedrenju naj bi prodirala glavna armada Turčije, a pustila pa naj bi, da bolgarska armada pride tik pred Jedrenje. Turčija naj posebno močno zavaruje vzhodni del Kirkilise do Carigrada, zlasti pa okrog Jambole. Druga armada naj se izkrca pri Burgasu na bolgarska tla ter naj prodira v sredine Bolgarske, ki tej armadi tako hitro ne more postaviti zadostnega števila vojaštva nasproti. Posebna kolona se naj izkrca v Varni in na severovzhodnem obrežju v okolici Varne. Ob tem naj prodirajo proti jugu. Baje so se vršili v zadnjih dneh brzojavni dogovori med Talaat begom in Goltz pašo ter je turška vojna uprava popolnoma sprejela navedene propozicije Goltz paše.

Politični pregled.

Državni zbor.

Državni zbor ima vsak dan plenarno sejo. V prvi seji v torek je predložil, kakor smo kratko poročali, finančni minister proračun, ki je že prekoračil tretjo milijardo. Spremljal je minister proračun z daljšim govorom, ki pa ni vzbudil posebnega zanimanja. Zbornica je za vse dogodke doma nekam apatična, vsa pozornost je obrnjena na Balkan. V seji v sredo se je nadaljevala razprava o postavi proti kužnim boleznim. Ob koncu je prišlo do kravalov, ker so pri čitanju interpelacije radi zatvoritve Komenskyjeve šole na Dunaju vprizorile Čehinje na galeriji demonstracijo. Nemci so bili zelo razburjeni in je podpredsednik Conci pred časom med tumulti zaključil sejo. Včeraj je zbornica najprvo vrnila postavo o kužnih boleznih odseku. Potem se je pričela proračunska debata. Prvi je govoril grof Stürgkh. Njegov govor je bil zelo brezpomemben in ni napravil nobenega vtisa. Cela zbornica je ostala hladna. Zdi se, da so Stürgkhovi dnevi šteti. Govorilo je potem še več govornikov, toda nobeden ni zainteresiral zbornice. Danes je zopet seja.

Med koroškimi poslanci je velika nevolja proti Stürgkhu, ker je brez njihove vednosti imenoval barona Friesa za deželnega predsednika na Koroškem. Slovenski poslanci pa vestno stojijo na straži in opazujejo nadalnji razvoj koroških razmer vsled novega položaja.

Samoumevno, da hrvaško-slovenska delegacija ni pozabila, kaj je nje dolžnost zaradi neznosnega stanja na Hrvaškem. Toda o tem je boljše nič pisati, in vse storiti.

Češki radikalci so hoteli dvigniti tožbo proti justičnemu ministru Hochenburgerju. Tudi Hrvati in Slovenci so bili voljni podpisati predlog za tožbo. Toda nazadnje se je skujal mladočeški klub, v katerem sedi tudi slovenski liberalec dr. Ravnihar, in tako ni prišlo do nameravane akcije.

* * *

Dr. Korošec je vložil interpelacijo zaradi krivičnega odmerjenja osebno-dohodninskega davka.

Dr. Verstovšek je interpeliral zaradi protizakonitega postopanja občine Studenci v zadevi slovenske narodne šole.

Dr. Fr. Jankovič je vložil nujni predlog za podporo za po toči oškodovane posestnike in najemnike v občinah Kočice, Nadole in Dobrina v žetalski fari okrajnega glavarstva Ptuj. Zahteva naglo in izdatno podporo in odpis davka.

Brenčič je vložil dva nujna predloga za podporo za po toči poškodovane vinogradnike in kmečke posestnike v krajih Stoperce, Sveča, Grbina, Sitež, Sv. Bolfank, Naraplje, Skrblje, Blensko, Ptujska gora, Sv. Duh, Gorca, Popovci, Majšperg, Vareja, Gradišče, Veliki vrh, Gorenski vrh, Bevski vrh, Turški vrh, Hrastovec, Zavrč, Gorčak, Stojnci, Hardek in Salovci v okrajih Ptuj in Ormož, kjer je toča meseca avgusta napravila grozno škodo. — Poslanec zahteva nujno podporo, odpis davka in ustavljenje eksekucij.

Dr. Fr. Jankovič je vložil danes dne 24. oktobra, ostro vprašanje na finančno ministrstvo radi osebnodohodninskega davka. Opozarjal je vlado na svojedobne obljube finančnega ministra, da se kmečkim posestnikom ne bo nalagal ta davek razen onim, ki imajo vsaj 500, oziroma 600 K čistega katastralnega donosa. Tekoče leto pa se je predpisala osebna dohodnina malim kmečkim posestnikom, ki imajo manj kot 100 K čistega katastralnega donosa, nekateri celo 40 do 60 K, da, celo takim, ki so v najemu, čeprav nimajo nobenega postranskega zaslužka. Povrh tega živijo deloma v goratih, neroditnih občinah, na primer na Veterniku, kjer je veliko ubogih, z otroci blagoslovljenih in zadolženih kmetov bilo obdačenih. Obdačeni pa so tudi mali posestniki v krajih, ki so vsled raznih, leto za letom se ponavljajočih nim, na primer toče, suše, zgodnjega mraza itd., bili oškodovani in ki so deloma celo državno podporo vsprejeli. Ta način krivičnega obdačenja se sicer pojavlja skoro v vseh okrajnih glavarstvih, a nikjer tako hudo in v takem številu kot v brežiškem okrajnem glavarstvu, kjer gospodari komisar Fischereder. — Interpelacija se obrača proti temu sistemu sploh, a posebno še proti nečuvenim slučajem v nekaterih okrajih.

Berchtold.

Dne 22. t. m. je dospel avstrijski minister za vnanje posle, grof Berchtold, s svojo soprogo v Pizo. Avstrijska gosta je pričakoval na kolodvoru italijanski minister za vnanja dela San Giuliano, vojvoda avarnski in več visokih oseb. Pred kolodvorom je bila zbrana številna množica. Po oficijelnih pozdravih se je odpeljal grof Berchtold v Grad Hotel. Popoldne se je odpeljal grof Berchtold s svojo soprogo v spremstvu ministra Giuliana in drugih dostojanstvenikov v San Rossoro. Nato je Berchtolda sprejel kralj Viktor Emanuel v posebni avdijenci, med tem ko je sprejela kraljica Helena njegovo soprogo. Berchtold je izročil kralju lastnoročno pismo cesarja Franca Jožefa. Berchtolda je odlikoval kralj pri tem s posebnim redom.

Med avstrijskim in italijanskim vnanjim ministrom se je doseglo sporazumljenje glede vojne na Balkanu.

Hrvaško-slovenski klub.

„Slovenec“ poroča:

V tako resnih časih, kakor živimo, je naravno, da je Hrvaško-slovenski klub na Dunaju primoran, z vso resnostjo in razumnostjo slediti dogodkom in iskati potov, kako bi se zlajšalo gorje, ki teži ogromen del našega naroda.

Zboroval je včeraj (dne 22. t. m.) s kratkim odmorom ves dan. V klubu prevladuje bojno razpoloženje, tako proti vladi, kakor tudi proti strankam, ki so krive recimo vnebovpijočih razmer na Koroškem, pa tudi na Štajerskem. Hrvaška ječi pod udarci Cuvaja, ki je ostudno orodje Mažarov. Nihče ne more očitati, da ni hrvaško-slovenska delegacija storila vsega, kar je bilo mogoče, da se osvobode Hrvatje. Seveda, z interpelacijami, naj bodo še tako ostre, ne dosežemo, kar želimo, z nujnimi predlogi, ki bi prišli v razpravo še le čez pol leta, ali še kasneje, ne pospešimo ničesar, a vprašanja na zborničnega predsednika prepuščamo velikodušno Biankiniju, ki se res pošteno trudi, vso stvar osmešiti in kompromitirati. Resna stranka ne more delati s tako malenkostnimi sredstvi v tem za nas vse usodnem vprašanju.

Resnemu delovanju naših poslancev se gotovo posreči, najti pravo pot, ki nas privede do skupnih ciljev.

Dunaj, dne 23. oktobra: Hrvaško-slovenski klub se je pod predsedstvom poslanca Spinčiča v večurni seji temeljito posvetoval o političnem položaju. Splošno so se čule pritožbe zoper nečuveno postopanje finančnih in davkarskih oblasti v iztirjevanju davkov. Soglasno se je nato konštatiralo, da se v politiki merodajnih faktorjev opaža sistematično proti-jugoslovansko smer, zlasti pa so se ustvarile popolnoma neznosne razmere v justični in naučni upravi. To daje upravičenega povoda za prepričanje, da ima ta politika naravnost namen, ustvariti med Jugoslovani na umeten način iredento.

Spričo še vedno trajajočega tiranstva na Hrvaškem in vpliva osvobodilne vojske na Balkanu je treba postaviti za bodoči razvoj zelo resno prognozo, katera nalaga zastopnikom Jugoslovanov dolžnost, v skrbi za bodočnost tirati izključno jugoslovansko politiko, ki se ne bo na nobeno drugo stvar ozirala.

Raznoterosti.

Čč. duhovščini se še enkrat vljudno naznanja, da se „Nedeljski listi in evangeliji“ ne dobijo v tiskarni sv. Cirila, ampak se bodo dobili, ko bodo dogotovljeni, v kn.-šk. ordinarijatski pisarni. Na tiskarno naj se torej ne piše po nje.

3. november posvečen prodaji srečk Slov. Straže. Nedelja, dne 3. novembra naj velja za vsakega našega somišljenika in somišljenico kot dan za splošno prodajo srečk Slov. Straže. Posebno mladina pojdi na delo! Srečke se naj po več skupno naročajo pri Slov. Straži v Ljubljani ali pa pri podružnici Sl. Straže v Mariboru.

Smrtna kosa. V goriški bolnišnici je umrl dne 23. oktobra zjutraj znani gospod župnik Kosec, ki je bil pred nedavnim časom operiran. R. i. p.

Mohorjani! Darujte pri sprejemu knjig za Slovensko Stražo! Župnije tekmujte!

Južna železnica. Vožnja na progi Zidanmost—Zagreb je tako idealno lepa in mična, da je res večna škoda, da ves svet tega ne izve. Zveza nad vse ugodna; do letošnje spomladi na primer sta šla iz Zagreba od poldne do polnoči dva vlaka, samo, da drugi še le devet ur za prvim! Na vedno dreganje in sitnarenje dr. Benkoviča so zdaj med oba vrinili še en vlak, to se pravi, tovorni vlak ima se zdaj tudi par vozov za ljudi, toda že takih, da jih po večini za nobeno ceno ne spoznaš za osebne vozove, če bi ne bilo to na steni zapisano, ali pa če ti sprevodnik ne pokaže vanje. Najlepše pa je, da nad vse kulantna južna železnica ta vlak in še dva dolgočasna mešanca zaračunja pri vozni ceni kot — osebne vlake. Če bi kje drugod med kulturnimi narodi ali tudi kje v kolonijah med zamorci vozili tako počasni vlaki in s tako grdo opravo, menim, da bi občinstvo vse v zrak spustilo. A za nas Hrvate in Slovence je vse dobro, kaj ne, ti predična uprava južne železnice?!

Tako delajo. Na občnem zboru Narodne stranke v Celju so se izvolili v odbor stranke vsi odbor-

niki liberalne Zadružne zveze v Celju in uradnik te zveze Stibler menda radi tega, ker je — baje — ta celjska Zadružna zveza nadstrankarski zavod. Ti gospodje snujejo sedaj politična društva po Spodnjem Štajerskem, mesto da bi svoje posojilnice spravili v red. Zadnje tedne je bilo v Celju več vlagateljev Vošnjakove posojilnice v Šoštanju, iz Sv. Andraža, Mozirja, Slovenjgradca itd., ki so vpraševali, kaj naj storijo, da pridejo do svojega denarja. Vlagatelji morajo šest mesecev prej vlogo odpovedati; ko mine odpovedni rok, pa vkljub temu ne dobe denarja. Posojilnico v Šoštanju spravljata v red dr. Kukovec in Stibler. Liberalci imajo vse stare, močne posojilnice v svojih rokah, bahajo se s tem, da je vsa „inteligenca“ v njihovem taboru, a ne morejo niti posojilnice v Šoštanju urediti. Kje je pa ona toliko hvalisana liberalna požrtvovalnost? Kam daje celjska Zadružna zveza svoj denar? Baje ima mnogo tisočakov „dobro naloženih“ v Lastnem domu in v zadrugi, ki izdaje „Narodni List“, v političnih institucijah, a na to ne misli, da škoduje postopanje posojilnice v Šoštanju vsem posojilnicam. Članice celjske Zadružne zveze, zganite se!

Koliko Slovanov živi na svetu? Profesor Florinsky je izračunal, da živi na svetu 159,000.000 Slovanov. Od teh je 10,000.000 Čehov, 6,935.000 jih živi v Avstro-Ogrski, 10.000 v Bosni in Hercegovini, 126.000 na Nemškem, 65.000 na Ruskem, 310,000 v Ameriki in 64.000 pa v ostalih evropskih in azijskih državah. K temu številu je pa še prištevati 2,740.000 Slovakov.

Jukič pomiloščen. Kakor poročajo iz Zagreba, je cesar znanega napadalca na hrv. bana Čuvaja, bivšega dijaka Jukiča, ki je bil obsojen na smrt na vislicah, pomilostil v dosmrtno ječo.

Sodnijska imenovanja. Za sodnika v Ptuju je imenovan dr. Anton Stuhec, za okrajnega sodnika je imenovan dr. Jožef Oswatitsch v Mariboru za Rogatec, za sodnika v okrožju graškega nadsodišča sta imenovana avskultanta Alojzij Nendl in J. Kralj, avskultant Jaklitsch pa za sodnika v Šoštanju. — Za sodnika v Velikovcu je imenovan avskultant dr. Franc Fürstbauer.

Štajersko.

Mariborske novice.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru se vrši od dne 18. do dne 23. novembra 1912 živinski tečaj. Natančnejša pojasnila daje šolsko ravnateljstvo.

Sram jih je. V ponedljkovem listu smo poročali o ustanovitvi liberalnega društva za mariborski okraj, ki se je vršilo v nedeljo v Mariboru pri zaprtih vratih. Navedli smo tudi imena odbornikov tega pod ključem rojenega društva, kakor nam jih je navedel naš izvestitelj. Med drugimi smo navedli kot liberalnega odbornika tudi trgovca Weixla. Ker vemo, da je ta mož velik liberalec pred Bogom in pred ljudmi, se nam ni zdelo nič čudnega, če bi bil enkrat pokazal svojo pravo barvo in sprejel tudi kakšno liberalno čast in šaržo. Včeraj je naš urednik srečal gospoda Weixla in ga je vprasal, kako se kaj počuti kot liberalni odbornik. Na njegovo veliko začudenje je pa Weixl začel razburjeno zatrjevati, da on ni odbornik omenjenega društva, da on z vso stvarjo nima nikakega stika. Ne beležili bi tega dogodka, če bi ne bil značilen za zaupanje, ki ga vživa liberalna stranka v lastnem taboru. Kaže namreč, kako se priznani liberalec, kakor je Weixl, sramuje, če se ga spravlja v zvezo z liberalno stranko. Jerum, jerum.

Zanimiv nočni dogodek se je nudil sinoči nekako proti 10. uri na Glavnem trgu. Mariborski zdravnik dr. Majciger se je vračal iz svojega vinograda v Krčevini. Oblečen je bil v infanterijsko častniško uniformo. Na glavi ga je pa dičil „Sturmhut.“ Mož je bil silovito težak, tako da sta ga morala en podčastnik in en civilist peljati držečega pod pazduho, domov. Mož je klical, korajžno stopaje: „So marschiert man nach Bulgarien.“ Krik in šunder je privabil na Glavni trg večjo množico ljudi; tudi okna so odpirali stanovalci in poslušali junaške čine na nočnem sprehodu se nahajajočega in bojno razpoloženega oficirja zdravnika. „Marburgerci“ svetujemo, naj svoje simpatije do Turkov izkaže dejanski in zbere med junaškimi (hm, hm) mariborskimi Nemci in nemškutarji prostovoljno četo za Turke, katerim itak slaba prede. Dr. Majciger bi ne bil napačen načelnik, zlasti če bi se dalo še spraviti krčevinske vinograde nekoliko bližje Balkanu!

Dramatično društvo v Mariboru opozarja sl. občinstvo na prihodnjo gledališko predstavo „Mati“, dramo v treh dejanjih. Fr. Meškovo delo, izvirna novost. Kako naj vzgaja mati svoje otroke, da ne bodo renegati, to nam predočuje ta igra. Vsakdo bo jako zadovoljen s to igro. Tem potom zajedno obveščamo slavno občinstvo, da bo odslej garderoba prosta. Vsak posetnik predstave mora odložiti obleko v garderobi, ker obešanje oblek v dvoranah ni dovoljeno.

Naši liberalci. V ponedljek smo navedli nekatere odbornike novega liberalnega društva „Maribor.“ Da se bomo poznali in da ne bo nihče pri' krajšan, navajamo danes še enkrat po „Slov. Nar.“ celi liberalni odbor: odvetnik dr. Ivan Glaser, odvetnik dr. Vladimir Sernec, uradnik Franc Pišek, uradnik Ivan Kejžar, uradnik Franc Pajnhart, učitelj Davorin Lesjak, Karol Černe, učitelj Iv. Robnik, železničar Ivan Černšek, Feliks Robič, uradnik Slavko Weixl, trgovski pomočnik Franc Majer in trgovec Vilko Weixl. Ti so bili v nedeljo izvoljeni. Nastane samo vprašanje, če ne bo kateri izmed njih po Weixlovem vzgledu — glej drugi dopis! — zatajil liberalno stranko ter zatrjeval, da nima z liberalnim „Mariborom“ nobenega stika. Je to več kot verjetno, ker liberalna stranka nima pri nas nobenega kredita, če prav jo pride še enkrat blagoslavljat dr. Kukovec in če se Pifko in Kejžar še tako pehata. Če je stvar tako za nič, kot liberalna stranka, potem še pri liberalcih več ne vleče.

„Slovenska Straža“ ima v ponedljek svoj družinski večer pri g. Kirbišu.

St. Iljske novice.

St. Ilj v Slov. goricah. Naše bralno društvo in podružnica „Slovenske Straže“ priredi v nedeljo, dne 10. novembra, v Slovenskem domu popoldne po večernicah Slomšekovo slavnost. Slavnostni govor bo imel velečastiti gospod profesor dr. Josip Hohnjec iz Maribora.

Trgatev smo sedaj že na celi črti končali, le naš gospod Bauman še dela izjemo. Vino iz grozdja, ki se je še le te dni pobralo, bo izvrstno. Zadnji topli dnevi so dali grozdju mnogo sladkorja.

Ptujske novice.

Ptujska krajna skupina Avstrijskega mornarkega društva. V torek, dne 8. t. m. je nadzornik orožnih tovaren, P. vitez pl. Lauffer, v gostilni Osterbergerjevi, kjer se je zbralo mnogo udov in neudov, prav zanimivo predaval o c. in kr. avstrijski mornarici. Govornik je v prostih besedah, zabeljenih s prijetnim humorjem, podal majhno sliko o naši pomanjkljivi mornarici. Po svetlopisih je pokazal razne ladije starega in novega tipa naše države, a tudi angleške, francoske, ruske in laške velevlasti. Po pravici je opozoril na velik pomen, ki ga ima močno vojno brodovje dandanes ne samo za vojsko, marveč tudi za naše gospodarsko in kulturno življenje. Prav tako je, kazoč na zgodovino, jasno naslikal od nekdaj vrlega duha našega mornarskega vojaštva od najvišjega poveljnika do prostega mornarja. Kot dokaz v to je spomnil na zgodovinsko znamenite pomorske bitke pri Helgolandu in Visu v letih 1864 in 1866, kjer je slavni Tegetthoff z nezadostnimi, pomanjkljivimi pripomočki slavno zmagal močna ladijevja. Tudi je v svojem govoru opisal morsko potovanje križarke „Panther“ v Avstralijo in v vzhodno Azijo ter avstrijsko misijo v Abesinijo. Končno je občinstvu po svetlopisih predočil vožnjo ob krasnem dalmatinskem obrežju. Z burnim ploskanjem je občinstvo odobravalo navdušeni govor, ki je vzbudil v poslušalcih zanimanje za avstrijsko c. in kr. mornarico in mornarstvo. — Pred tem predavanjem je krajna skupina ptujska sklicala izvanreden zbor, kjer je načelnik dr. Evgen vitez pl. Netoličzka razjasnil narodno-gospodarski in državno ohranjujoči pomen ladijevja. Nato se je soglasno še sklenila peticija, ki jo je stavilo osrednje vodstvo Avstrijskega mornarskega društva. I. One ladije, ki jih je vsled dosegle maksimalne starosti izločiti iz operativnega ladijevja — ta maksimalna starost pa znaša glede na načela, ki jih upoštevajo vse druge pomorske države: za bojne ladije in velike križarke 20, za torpedne čolne, torpedovke in podmorske čolne 12 do 15 let — se imajo nadomestiti z modernimi ladijami; to nadomestitev je kot naraven, redno se ponavljajoč trošek vračuniti v ordinariju mornarskega budgeta. II. C. in kr. mornarici je v posebnem ordinariju dati na razpolago ona sredstva, ki ji dopuščajo: a) za opetovano kot eminentno važno označeno službo v inozemstvu priskrbeti primerno število modernih, ugled monarhije dostojno zastopajočih križarjev, ne da bi se zaradi tega taktične zveze operativnega ladijevja morale slabšati in trgati; b) pripraviti suksesivno, na daljšo vrsto let razdeljeno pomnožitev po številu določenih zalog naših posameznih ladijinih tipov, da se naša očetnjava glede na stremljenje vseh drugih držav po pomnoženju maritimnih silnih pripomočkov ohrani saj v onem skromnem relativnem razmerju sil, ki je vladalo dosehdob. Ta peticija se bo predložila avstrijski zbornici poslancev in gosposki zbornici ter avstrijski in ogrski delegaciji, ter končno tudi drugim kompetentnim uradom in korporacijam.

Turek v naši deželi je šnops. V četrtek so pripeljali od Sv. Lovrenca v Slov. goricah v ptujsko bolnišnico posestnika ženo Katarino Puško. Pijani mož jo je s sekiro po glavi udribal in ji zadal štiri globoke, smrtnonevarne rane. Tako kolje naše ljudi ptujski šnops. Na boj proti kugi iz Ptuja!

Krasno vreme je kaj ugodno, da se pospravijo poljski pridelki in seje ozimina. Ajda precej dobro kaže.

Vinske cene za letošnji mošt so povoljne. — Kupci zelo povpraševajo po vinu. Vinogradniki, ne prenagliti se pri prodajanju.

Celjske novice.

Društvo za varstvo in oskrbovanje otrok za celjski okraj je imelo dne 20. t. m. svoj redni občni zbor, katerega je otvoril društveni predsednik gospod dr. Schwab s pozdravom na navzoče. Tajnik, učitelj gospod Janko Kramer, je poročal, da je imel odbor v preteklem poslovnem letu 15 sej. Rešil je 18 slučajev, v enem najnujnejšem je oddal siroto v deško vzgajališče v Waltendorf, spravil na nogah popolnoma pohabljenega dečka na kliniko v Gradec, kjer je čisto ozdravel. Društvo je nadalje prevzelo v popolno oskrbo siroto, podpiralo otroke z obleko in obuvalom in jim preskrbelo poštene službe. O gmotnem stanju društva je poročal blagajnik gosp. prof. J. Bračko. Koncem tretjega poslovnega leta je bilo v blagajni 788 K 45 vin. Dohodkov v preteklem letu je bilo 333 K 62 vin., stroškov 211 K 48 vin., tedaj je v gotovini 910 K 59 vin. — Po občnem zboru se je vršila tombola, ki se je prav dobro obnesla. Da je temu tako, so največ in v prvi vrsti pripomogli č. gospod vikar Gorišek, c. kr. deželnosodni svetnik Erhartič in njegovi hčerki gospodični Milena in Marija, ki so se z vso vnemo in res veliko požrtvovalnostjo zavzeli za to mladinoljubno prireditev. Najiskrenejša jim zahvala! Dosegel se je lep vspeh, ki bo društvu omogočil, da marsikje poseže vmes v korist bedne mladine. Tudi celjski okraj ima dovolj zanemarjene in revne mladine, ki je vredna — v narodnem in kulturnem pogledu — rešitve iz gmotnega propada in gnusne bede. Naše mladinsko društvo se lahko ponaša, da je v štirih letih svojega obstanka v socialnem in kulturnem pogledu za to zanemarjeno mladino že marsikaj storilo. Žal, da ravno tistim, ki bi bili poklicani, sodelovati pri občnem narodnem delu, dostikrat manjka iskrena volja za to. Danes je pač najti še malo umevanja za to našo organizacijo, ki si je ne moremo drugače razlagati, kakor s tem, da so nameni in cilji te odločno moderne organizacije, za v narodnem in družabnem pogledu velevažno mladinsko skrb, širšemu občinstvu še malo znani. Je pač treba za vsako stvar trajnega in sistematičnega dela in za to ne gre, ustrašiti se. Naše društvo je dokazalo, da se z vstrajnostjo in malo požrtvovalnostjo da tudi v neugodnih razmerah veliko storiti. Da je naša prireditev v gmotnem pogledu tako dobro uspela, gre v prvi vrsti zahvala gospodu veletržcu Petru Majdiču, ki je za to prireditev daroval plug. Bodi mu na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Vsem ostalim človekoljubnim darovateljem daril, bodisi v blagu ali denarju, najprisrčnejša zahvala. Zahvala tudi vrlemu taburaškemu zboru za njegovo sodelovanje pri humanitarnemu delu.

Celje. Ko se je v naših liberalnih krogih zaznalo, da je Stibler pri svoji kompetenci propadel, je zavladala v liberalnem taboru velika žalost. Žalostili so se razni koritarji, ki so aspirirali na Stiblerjevo mesto, žalost pa je navdala tudi one, sicer maloštevilne posojilničarje, ki vedo, da so vse Stiblerjeve ustanovitve ponesrečene, da ima celjska zveza takozvano kmečko zadružništvo le na papirju, radi tega, ker bode Stibler še nadalje vodil liberalno Zadružno zvezo kot privesek Narodne stranke. Mi sicer nimamo povoda se žalostiti, da bo Stibler še v bodoče vodja liberalnega zadružništva, pač pa moramo globoko obžalovati, da se pri zadružnem delu ne gleda na to, da bi se odpravili stari liberalni grehi, katere je zakrivila Narodna stranka ravno toliko kakor prvaki, ker je dr. Kukovec že dolgo vrsto let v odboru Zadružne zveze in je on tudi sodeloval pri podelitvi posojil raznim slabim zadrugam. Cel slovenski narod bo namreč občutil posledice liberalnega gospodarskega dela, a gospode pri Nar. stranki — to nič ne briga.

Izobr. društvo v Celju priredi v soboto, dne 2. in v nedeljo, dne 3. novembra v vrtni dvorani hotela „pri belem volu“ žaloigro „Mlinar in njegova hči.“ Začetek je v soboto zvečer ob 8., v nedeljo ob 3. uri popoldne.

Odlikovanje. Državni pravdnik dr. Bayer je odlikovan z redom železne krone.

Umrl je v Celju bivši mesar Jože Baumann v 52. letu svoje starosti.

Dela za upeljavo električne luči v mesto Celje so v polnem teku. Dne 8. novembra se vrši oblastveno komisijoniranje nameravane napeljave od Westenove tovarne do mesta.

Okoliški občinski zastop je v svoji zadnji seji sprejel proračun za leto 1913. Dohodkov izkazuje K 9815, izdatkov pa K 51.621 K; primanjkljaj torej K 41.866, in se pokrije s 75%no doklado na v občini predpisane cesarske davke ter z doklado na užitninski davek. — Heleni Pleterski se je podelila gostilniška koncesija. — Rešile so se še razne lovske in domovinske zadeve.

Povožen dninar. V eni zadnjih noči je šel 64' letni dninar Jože Štingle iz Gabenja po cesti domov na Spodnjo Hudinjo. Nasproti se mu je pripeljal težko naložen voz, kateremu se ni mogel več ogniti. Voz ga je podrl na tla in kolesa so mu šla čez glavo. Smrtno poškodovanega in nezavestnega so odpeljali Štingleja v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu nato, ne da bi bil prišel k zavesti, umrl.

Trboveljske novice.

Poroka. Poročil se je gospod Ivan Zupan, rudniški uradnik, z gospodično Angelo Germadnik. Bilo srečno!

Drugi kraji.

Hoče. (Zahvala.) Velečastiti gospodje Šparhakl Janez, župnik v pokoju, Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine in Plepelec Jožef, župnik pri Sv. Emi, so darovali za zastavo mladeniške Marijine družbe v Hočah 7 K. Bog jim povrni.

Hoče. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 3. novembra popoldne poučno zborovanje in Slomšekovo slavnost. Pridite vse.

Zgornja Poljskava. V torek popoldne je štiriletna deklica Marija Polegek, želarska hči na Pokošah, blizu Zgornje Poljskave bila v družbi pastirjev na paši. Pastirji so si zakurili. Po nesreči je pa dekle prišlo z obleko v dotiko z ognjem, vsled česar se je obleka vnela. Na krik, katerega so zagnali pastirji, je priletel na pomoč dekličin oče Franc Polegek, ki pa je pri gašenju goreče obleke zadobil hude opekline na levi roki. Otroka je sicer rešil gotove smrti, zadobil pa je vse eno po celem telesu hude opekline. Oba ponesrečenca so morali odpeljati v bolnišnico.

Jarenina. Martin Horvat, viničar pri posestniku Jožefu Gunglu v Jarenini, je v ponedeljek popoldne z voli na njivi vlačil. Naenkrat so se voli splašili in brana, za katero je Horvat držal, se je prevrnila na drugo stran. Horvat, kateri je hotel to brano izpustiti, se je spodtaknil in padel na brano, ter se je na obeh rokah zdatno ranil, ker so se železni zobje zasadili globoko v meso. Horvata so odpeljali v bolnišnico.

Sv. Križ na Murskem polju. V nedeljo po vseh svetnikih, dne 3. novembra, ustanovimo pri nas Dekliško zvezo in žensko podružnico „Slovenske Straže.“ Govorit pride slavni organizator slovenske mladine, velečastiti gospod profesor dr. Josip Hohnjec iz Maribora. Sporeda prvi del se vrši v cerkvi in sicer ob ½10. uri pridiga gospoda dr. Josipa Hohnjeca, potem slovesna sv. maša na namen križevskih mladenk z njihovim skupnim sv. obhajilom. Drugi del se vrši v društveni dvorani in se začne ob eni uri popoldne z govorom gospoda dr. Hohnjeca ter se nadaljuje po večernicah. Vrstijo se govori, petje, deklamacije domačih in tujih deklet. Vabijo se razen vseh križevskih deklet posebno tudi njihovi stariši, da bodo videli, za kaj se gre, in pa sosedne zveze, da pridejo navduševat svojo najmlajšo sestrico. Prireditev je seveda vstopnine prosta.

Žalec. V Žalcu se je ustanovila nova rajfajzenova hranilnica in posojilnica, ki se pa imenuje Kmečka hranilnica in posojilnica v Žalch. Načelnik je vrli gospod Franc Nidorfer, po domače Gorjup v Vrbjih. Novo zadrugo priporočamo vsem našim somišljenikom.

Gornjigrad. Sedaj doposlane stanovanjske pole treba bo kmetom vestno izpolniti, da dobi davčna oblast prave podatke, po katerih more potem spomladi postopati, ko zahteva napoved osebne dohodnine. Oblast je letos natisnila na te pole naslednja, dozdaj neobičajna vprašanja: koliko plutanic ste posekali, in pa koliko redite živine, in kaj ste odprodali ter za kako ceno. Neopravičeno je vprašati po glavah živine, mesto po prirastku enoletnem in po teletih. Glede teh vprašanj še bo pri napovedi dosti prerekanja, ker oblast ne pomisli, da kmet rabi živino za obdelovanje in če kaj odproda, ga reja prej več stane, kot je dobil.

Brežice. Gospod Avguštin Šek opusti svojo tukajšnjo tiskarno in trgovino ter se preseli v Božego v Slavoniji. Tako ostanejo Brežice zanaprej brez tiskarne. — „Mesina v Brežicah“ še vedno razveseljuje oko domačinov in tujcev, to je: prazen prostor z razvalinami par starih koč sredi mesta; pet let menda že tuhtajo, kaj bi naj tje postavili. Ker so začeli sedaj nemško šolo drugod zidati — edina letošnja stavba v Brežicah! — se obljublja, da pride tjekaj uradno poslopje. Pa se menda nikomur ne mudi. Sicer bi pa bila škoda, če izgine ta prostor, ki lahko toliko pripomore pri vzgoji — lepočutja brežke mladeži . . .

St. Jurij ob Taboru. Jesenska sapa nam je odnesla trgovca gospoda Firma, koji je pred dvema letoma prišel iz Dobrne k nam sreče iskat. Da bi trgovina še bolj šla, je napravil tudi v Kapli pri Radišku filijalko, kjer so žganjepivci tudi prišli na svoj račun. Pravili so, da je šlo zlasti v Kapli prav dobro. Sedaj pa je naenkrat vsega konec. Kolika žalost! Koliko žalujočih! Trgovci, mlinarji, mesarji in drugi hodijo poparjeni pred zaprtimi durmi. Pa ne mislite, da molijo za odišlega Firma. Kje je Firm zdaj vesel? Hitro, hitro mine čas; ah, ne bo ga več pri nas!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Naši vrli vojaški novinci so zložili ob slovesu za „Slovensko Stražo“ 2 K. Slava!

Razgled po svetu.

Napad na smodnišnico. Iz Olomuca poročajo: Na vojaško stražo pri smodnišnici v Bystrovanu sta streljala dva individua. Vojak na straži je pa na to tudi ustrelil. Eden od napadalcev je bil najbrž zadet. Ko je ostala straža prihitela na pomoč, sta napadalca izginila.

Dolga pot. Z Dunaja poročajo: Pred dnevi so našli pasanti XII. okraja nekega popolnoma izmučenega dečka, ki je izpovedal, da se piše J. Rissl, da je 12 let star in da je pred enim tednom pobegnil od svojega brata v Trstu. Iz Trsta se je peljal deček, ki je imel kakih 20 K pri sebi, v Ljubljano. Od tam je šel peš ali se je pa vozil na lojtrnci do Maribora, od koder je šel peš na Dunaj.

Navihani odvetnik in navihani klijent. Neki revež se je moral zaradi nekega malega prestopka zagovarjati pred sodiščem. Dozdaj še ni bil nikdar kaznovan. Da bi sodišče poštenost njegovega klijenta še bolj uvidelo, si je dovolil odvetnik sledečo malo zvijačo: „Tukaj imate dva franka“, je rekel svojemu klijentu, „s temi pojdite na policijski komisarijat in recite, da ste našel denar na cesti. Zahtevajte pa pobotnico;“ Tako se je zgodilo in odvetnik je spravil pobotnico v žep. Svojega klijenta je prav izborno zagovarjal. Opisal je njegovo nedolžnost in zaklical: „Klijent, gospodje, ki najde na cesti dva franka in jih odda na policijskem komisarijatu —“ Tu ga je pa prekinil sodnik z besedami: „Hočete reči en frank —“ „Ne, dva franka.“ Sodnik je dal odvetniku pobotnico; bil je označen samo en frank. „Dobro, dobro, zmotil sem se“, je nadaljeval iznenadeni odvetnik. „Moj dokaz je tem boljši. Kdo izmed nas, ki bi našel na cesti en frank, bi si dal li toliko dela ter ga nesel na policijski komisarijat?! Le-ta mož je bil tako vesten . . .“ Obtoženec je bil oproščen. Odvetnik je speljal sodnika, klijent pa odvetnika.

Kako visoko stoje oblaki? Učenjaki so iznašli, da vsi oblaki ne stoje enako visoko, dasi se nam to dozdeva. Eni plavajo semintja in sicer dospo časih na 120 mitrov nad zemeljsko višino, dočim se lahko oddalijo za 12.000 metrov visoko nad zemeljskim površjem. Razmerno najnižje so oblaki po zimi, ker se drže navadno le višine 2690 metrov. Takozvani jančki pa stoje vedno prav visoko in sicer po leti do 15.000 metrov, po zimi 11.500 metrov nad zemljo. Te takozvane ovčice poznamo najlažje pred solnčnim zahodom, ker rudeče žarijo, dasiravno je ostalo nebo že potemnelo.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za dosego in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno-znano Steckenpferd-milo, znamko Steckenpferd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfum. in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobre obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tubah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Odkod izvira rodbina Bonaparte. V „Biblioteca Marciane“ v Benetkah so pred kratkim zasledili v knjigi „Iscrizioni Patrie“ zanimivo poročilo o izviru rodbine slavnega cesarja Bonaparte. Ta rodbina se je prvotno nazivala Parcia, oziroma Dalla Parte. Bila je zelo mnogoštevilna, vsled česar se je pozneje razdelila v dva dela. En del se je imenoval Buona Parte, drugi del pa Mala Parte, ali: Dobri del in Slabi del. Oni, ki se je bolj držal cerkve, je pripadal k Buona Parte, drugi del pa Mala Parte. Najstarejši Bonaparte so bili doma iz Treviza. Še danes se lahko bere na hiši nasproti cerkve sv. Andreja napis: „Dom Bonapartov.“ Poglavar te rodbine je bil Nicolo Bonaparte, ki se je iz Treviza preselil v Florenco. Od tam je bil pa izgnan, ker se je pridružil Gibelincem. Iz Florence se je rodbina Bonapartov preselila v San Miniato, od tam v Sarzano in nato na Korziko. Iz te rodbine je bil Napoleon I., ki je bil torej čistokrvni Italijan.

Ustanovitev novega mesta v Ameriki. Neki novi-jorški sindikat, ki razpolaga z mnogimi milijoni dolarjev, je pred kratkim ob izvirku reke Brazo nakupil sveta, da sezida novo mesto in novo pristaniščе, ki naj se po željah sindikata razvije v rivala za Galveston in New-Orleans. Ta sindikat dela na to, da bi osvojil ves promet na jugozahodnem panamskem kanalu in hkrati gre njegov načrt za tem, da bi izkoristil ogromne zaloge žvepla, ki se nahajajo baje ob izvirku reke Brazo. Več javnih poslopij bo dogotovljenih že do dne 20. novembra t. l. Velik, eleganten hotel je že obsežen v stavbnih kontraktih. Ceste bodo asfaltirali, napravili steze in polja parcelirali — še preden pridejo kolonisti; Ob izvirku Braza se nahaja že pristaniški nasip, ki so ga napravili pred nekaj leti in je stal 20,000.000 dolarjev. Ob koncu pristanišča je voda globoka dovolj, da lahko vozijo največje ladije. Nova družba upa da bo kurz novih železnic kmalu krenil proti novemu mestu.

Količina vode, ki jo reke izlivajo v morje v dobi enega leta, iznaša po izračunanju Fritscheja 15.000 kubičnih kilometrov. Za nekatere reke (Jenissej, Sena, Amur, Eufrat, Tigris, Mackenzije) je težko določiti gori omenjeno količino. Vendar je R. Fritsche izračunil, da iznaša skupno število označenih rek 1700 kubičnih kilometrov. Amazonka izlije v enem letu 3153.60 kubičnih kilometrov vode v morje, dočim druge reke izlijejo k večjemu 2000 kubičnih kilometrov. Seveda so to pravcati veletoki, če pomislimo, da izlivajo komaj okoli 25 kubičnih kilometrov reke, ki jih smatramo vendar za velike, kakor: Laba, Don, Loire, Visla, dočim izpuščajo: Odra, Memel, Seine in Dnjester komaj 10 kubičnih kilometrov vode v morje. Zemlje pa iznosijo vse reke v morje 1 kubični kilometer na leto.

Solnčni mrk. Solnčni mrk v aprilu tega leta je omogočil marsikatero zanimivo znanstveno opazovanje. Dasi je bil precej kratek, se je marsikaj še lahko tako opazilo, kakor pri drugih mrkih. Kuretina se je podala k počitku, ptiči so prenehali peti in so si poiskali svoja gnezdeca. V zooloških vrtovih so se živali tako obnašale, kakor da bi bil že večer. Še celo v panjih si lahko opazil isti pojav. Pri rastlinstvu si dobil isti utis. Orhideje so se zaprle, kot ob prihodu večera. Po znanstvenih poročilih so prav lahko opazovali luno. Temperatura se je znižala za 6 tri četrtine stopinj. Dvignil se je tudi veter, ki je postajal vedno močnejši. Ta veter se je opazil dozdaj pri vseh solnčnih mrkih. Razlagajo ga na ta način, ker se spodnje zračne plasti naenkrat ohlade. Važna opazovanja so se izvršila pri brezžičnem brzojavu. Znano je, da se po noči lahko dalje brzojavi, nego po dnevi. Svetloba je po mnenju fizikov največja sovražnica brezžičnega brzojava. Pri mrku so se opazili isti pojavi. Verjetno je, da je pri vzhajanju solnca povečana zračna elektriciteta vzrok temu pojavu.

Šala kraljevskih sinov. Sufragetke preganjajo angleške ministre pri vsakem njihovem koraku. Ti ubogi ministri niso nikjer varni pred sufragetkami. Ko je bil minister Winston Churchill gost kralja na dvoru Balmoral, je bil prepričan, da je vendar saj v tem trenutku rešen nevarnosti. Toda kdo opiše pa njegov strah in iznenadenje, ko je zjutraj našel na svojih vratih pritrjen list s sledečim napisom: „Votes for women.“ Začetkoma ni nihče vedel, kako je drzna sufragetka prišla v dvor in ravno pred ministrova vrata. Končno se je pa izkazalo, da so listek prilepili kraljevi sinovi, princ Albert in princ Henry. Ko sta dobila mlada politika primeren ukor in ko sta se opravičila napram ministru, je bilo zopet vse dobro.

Pri vsakem športu

je važno, da se človeško truplo ne ohladi prenaglo. Primerno je tedaj, če se omeni, kako se je o tem izrazil neki športnik z bogatimi izkušnjami, kateri je imel vedno pri sebi sloveče Faysove sodenske pastile. Rekel je: „Rabim jih, kakor Amerikanec svoj gumi za žvečenje, toda z boljšim vspehom, ker utešujejo žejo.“ Nasvet je dober in je želeti, da se ravnajo po tem nasvetu tudi naši šport ljubeči čitatelji.

Za smeh.

Pivčeva modrost.

„Kjer sta dve reči pregrešni, se mora manjša vzeti; zato jaz pijem šnops namesto vina.“

Skrb za bodočnost.

Sodnik: „Kako se upate prositi za ponesrečeno družino, ko nobene nimate?“

Zatoženec: „Ja, po veliki noči se mislim ženiti in ker vem, da zakon ne bo brez otrok, sem pa hotel že naprej nabirati za svojo — ponesrečeno družino.“

Dober odgovor.

Angleški diplomat je bil povabljen k sedanjemu ruskemu carju Nikolaju na obed. Prevrnil je kozarec, rudečica ga je polila, vse je bilo v zadregi. Nikolaj, sicer jako dobrodušen, se hoče malo pošaliti in pravi:

„Ali je pri vas na Angleškem taka navada?“

„Da, včasih se pripeti kaj takega, a na Angleškem tega nihče ne opazi.“

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaserja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Liniment mazilo,

najbojše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko.

Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru Glavni trg tik rotovža. 131

V najstarejši narodni **manufakturni trgovini** se **vsled smrti** gospoda

Karola Vanič, Celje

Narodni dom

prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih

ostankov pod lastno ceno.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

28 Fer. 2. **Ss. Simonis et Judae** App. dupl. 2. cl. c. r. oia. ut ppr. lc. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. lc. In M. Gl. (omitt. imper.) Cr. Praef. de Apost. Cum 2. Vesp. Fest. Compl. de Dom.

29 Fer. 3. **De ea,** c. vir. oia. iuxta Dir. (Ad Laud. Suffr. et ad Prim. Prec. I. lc.) usque ad: Vesp. de Fer. curr. (Or. Dom. praec.) et Suffr. Compl. de Fer. et Prec. Fest. Comm. Reliq. Dioec. Lav. transf. perpetuo a 5. Nov.

30 Fer. 4. **De ea,** c. vir. oia. ut in Psalt. et heri not. Ll. 1. N. de Fer. 2. praec. M. ut heri (iuxta Dir.) Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr., a cap.) de seq. (in P. L.) Compl. de Fer.

31 Fer. 5. Vigil. Oo. Sanct. (ieiun.) **S. Wolfgangi** Ep. C. dupl. c. a. Invit. Hym. et Resp. de Coi. Ant. Ps. et V. de Fer. curr. Ll. 1. N. de Fer. 3. praec. rel. ut ppr. lc.; 9. L. hom. et com. Vigil. in L (et Hor. oia. de Fer. curr. a cap. de Coi. Or. ppr.) et M. Sacerdotes tui. Gl. Or. ppr. ult. Ev. Vigil. Vesp. de seq. (ppr. lc.) sine com. Compl. de Dom.

1 Fer. 6. **Fest Oo. Sanctorum** dupl. 1. cl. c. Oct. c. a. Off. ppr. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. In M. Gl. Cr. In 2. Vesp. Fest. (ppr. lc.) dicto Bened. Dno. dicuntur Vesp. Defunct. (ut ppr. lc.) Compl. (ut suo lc. in fine nov. Psalt adnot.) cum Ps. de Fer. curr.

2 Sabb. **Comm. Oo. Fidel. Defunct.** dupl. c. nig. Omissis Off. et Miss. diei curr., fit (iam hoc anno 1912 ab omnibus, in ss. Ordin. constit.) tant. Off. cum Missa pro Def., prout in App novi Psalt praescribitur. In M. ppr. Or. unica et Seq. Vesp. de seq. Dom. (oia. de Sabb., Ant. ad Magnif. et Or. ppr.) com. S. Victorini Ep. M (O. Deus, qui nos., h. a. simpl.) et Oct. Compl. de Sabb

3 ✠ **Dom. 23. p. Pent.** et 1. Nov. **De ea,** sem. c. vir Invit. (Adoremus Dominum.) Hym. (Primo die . .) et rel. de Psalt. et ppr. lc. Com. S. Victorini Ep. M. et Oct. in L. (Hym.: Aeterne rerum . .) et M. Gl. Cr. In 2. Vesp. Dom. (ppr. lc.) com. seq., Oct. ac Ss. Vitalis et Agricolae Mm. Compl. de Dom.

Prostovoljna javna dražba.

posestva vl. št. 99 k. o. mesto **Celje,** obstoječega iz

hiše v Celju v Graški ulici štev. 8

z vrtom, ki leži tik za hišo se vrši v **pondeljek, dne 26. oktobra 1912 predpoldne ob 10. uri v pisarni c. kr. notarja gosp. Lovra Baša v Celju.**

Hiša je **enonadstropna** leži v **središču mesta v najbolj prometni ulici.** V nji sta **dva trgovinska lokala** z vsemi potrebnimi stranskimi prostori. Vrhu tega je še **poseben traktna dvorišču** z stanovanji in oskrbniškimi lokali. — Izklicna cena znaša 56.000 K.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati v pisarni c. kr. notarja gosp. Lovra Baša v Celju, Rotovška ulica v navadnih urah, kjer se dobijo tudi nadaljna pojasnila. 210

Lepo enostropno **hišo** v Mlinski ulici **v Mariboru** z lepimi in obsežnimi **stavbišči** v Cvetlični in Marijini ulici v Mariboru proda **po ceni** dr. R. Pipuš v Mariboru. 1151

Ne pozabite

Prepričajte se! Ne zamenjajte!

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1036a Burgplatz.

Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenica 72 h.

Pozor ure!

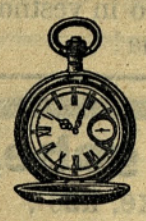

Točna postrežba. Dobro! Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi na obroke! Illustr. cenik zastonj Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont.-ura	K	8·50
Pristna srebrna ura	„	7·—
Original omega ura	„	18·—
Kuhinjska ura	„	4·—
Budiljka, niklasta	„	3·—
Poročni prstani	„	2·—
Srebrne verižic	„	2·—

— Večletna jamstva —

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26

Kupujem zlatnine in srebro.

Deček,

15 let star, z dobrimi spričevali želi vstopiti kot mizarski učenec h kakemu slovenskemu mizarskemu mejstru. — Več upravništvo „Straže“.

Mizarskega učenca

pridnega, sprejme mizarski mojster na Dunaju. Naslov in pogoje pove Ferdo Leskovar, tajnik Spodnješt. ljudske posojilnice v Mariboru.

Službo organista

se odda pri **Sv. Križu nad Mariborom.** — Nastopi se lahko takoj. 213

Hotel Trabesinger

v Celovcu

Velikovška cesta

št. 5

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zajamčeno pristna in dobra vina.

Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sediš na senčnatem vrtu.

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene kreide itd. ima v največji izberi na zalogi tvrdka

Goričar & Leskovšek

Celje, Graška cesta 7.

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. - - - - - - -

Zaloga raznega papirja. - - -

Zvezna trgovina

Goričar & Leskovšek

Celje, Rotovska ulica št. 2.

Volneno

za ženske in sukno za možke obleke, zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštnine prosto.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna priznana slovenska trgovina

Rafael Salmič

v Celju, Narodni dom.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene! Postrežba točna! Mali dobiček! Dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec naj zahteva moj **novi veliki cenik,** katerega dobi zastonj in poštnine prosto.

Ni tisoče zahvalnih pisem sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Od 1878! Domače sredstvo, priljubljeno in sloveče. Pri večjih naročilih zdatno znižane cene.

LEKARNARJA **A. THIERRY-A BALSAM**

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblastno varovan.

Jediný pravý balsám z lék. U anděla stráže A. Thierryho v Pregradě u Rogatcy-Slatiny

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakega **drugega balsama** s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5·60.

Lekarnarja A. Thierry-a

samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3·60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU.

Dobi se v vseh lekarnah in sicer v **Mariboru** v lekarni **W. A. König.**

Ni treba si glavo treti!

Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna

semena

voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pr staroznani tvrdki

Milan Hočevar Celje

tik farne cerkve.

Podružnica Ljubljanske Kreditne Banke v Celju.

Centrala: **Ljubljana.** Podružnice: **Spljet, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica.**

Delniški kapital: **8 milijon kron.**

Rezervni zaklad **čez K 800.000** obrestuje

vloge na vložne knjižice po 4 1/2 0/0 čistih

od dne vloge do dne dviga.

Rent. davek plačuje banka iz svojega.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

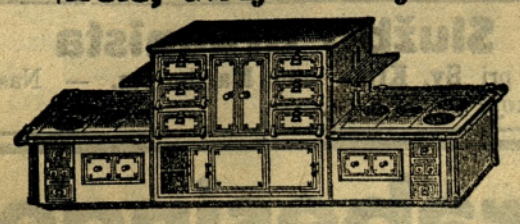

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa. emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

„Slov. Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod **„Ljudsko zavarovanje“ na Slov. Stražo v Ljubljani.** 171

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesioniran vodovodni inštalater

Ivan Rebek Celje
Poljska ulica št. 14.

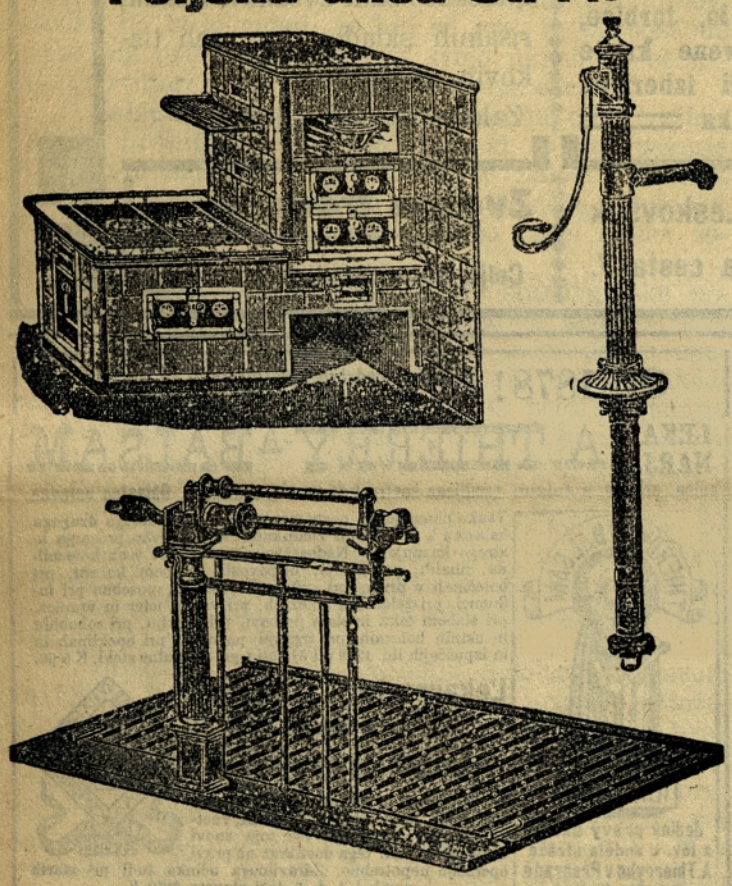

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobova itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidravličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

K

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5

nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se **pre. duhovščini** in **slav. občinstvu za** obilen **obisk;** osobito se priporoča vsem cenjenim odsekom **„Orla“** za nabavo kompletnih krojev in vso telovadno opravo Orlovske znake itd. Imam nadalje veliko zalogo **zimskega** črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn. Cene nizke! Delo solidno in vestno! Postrežba točna!

Malisno štupo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučno zrnje, koruzno slamo od storžev, **smrekove storže, vinski kamen,** želod, krompir, sploh vse deželne pridelke, kakor tudi petroljevske in oljnate sode, ter močnate, solne in otrobne vreče kupi vsako množino, maslo

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje
Graška ulica št. 22.

Na debelo! Na drobno!

Kupujte srečke Slovenske Straže.

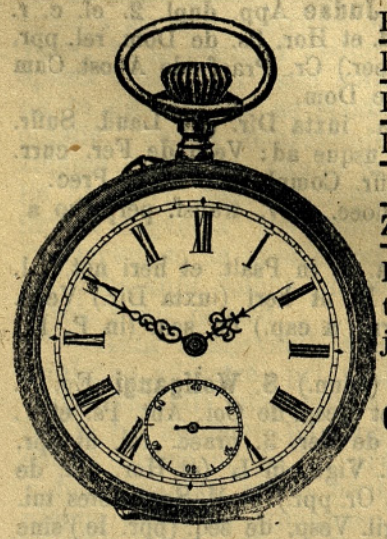

Pristna srebrna ura	K 7·—
Pristna srebr. ura ženska	K 7·—
Pristna srebrna verižica	K 2·—
Pristna srebrna verižica damska	K 3·40
Zlata ura	K 28·—

Ker sem kupil iz Švice celo tovarniško zalogo bom prodajal rapasirane ure po zelo nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor
Tegethofova cesta št. 39.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju

Gospodska ulica 5.

Trgovina s specerijskim blagom

Glavna slovenska zaloga velikanska izbira kranj. vrvarskega blaga kakor: štrang, ujzd, vrvi, vrvi za perilo, mrez za seno in za otroške postelje itd. itd. Sprejema se vse pod to stroko spadajoča dela kakor: vrvi za zvonove, dvigalnice in transimsije.

Pozor Slovenci!

Ivan Ravnikar
Celje
Graška cesta 21.

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firniza in lakov. Zaloga nagrobnih in voščenih sveč, Zaloga vseh rudniških voda. Priporočam sveža, deteljna, travna. poljska, vrtna in cvetlična kaljiva semena. 22

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Edina štajerska narodna steklarska trgovina

Na debelo! Na drobno!

Franc Strupi, Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica štev. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po $4^1/_2$%, proti tri mesečni odpovedi po $4^3/_4$%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po $5^1/_4$%, na vknjižbo in poroštvo po $5^3/_4$% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolekе.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straža“. Odgovorni urednik: Lav. Kemperle. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.